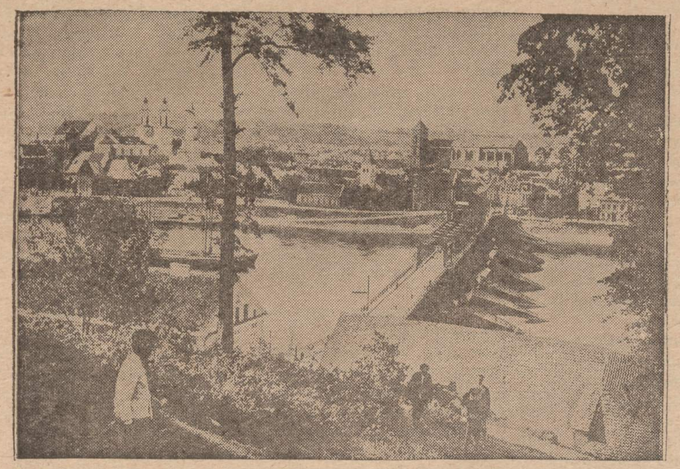

Senelis Kaunas. Čia matome senąjį medinį Aleksoto tiltą per Nemuną. Tai yra labai reta nuotrauka.

SAVIŽUDIS

(Tęsinys iš 11 pusl.)

Diksonas pašoko, jo akys sublizgėjo.

— Aš žinojau, kad tu rasi išeitį! Tai mane labai džiugina.

— Taip, aš radau išeitį. Aš pasamdžiau seklį, kuris juodu stebėjo paskutiniuoju metu. Štai kodėl aš žinojau, kad juodu ketina susitikti su manim būtent čia. Tarp kita ko seklys sužinojo daug kitų, labai įdomių, dalykų, bet svarbiausia tai, kad...

Somervilis nutilo.

— Ką gi tu norėjai pasakyti? Sakyk! — nekantriai sušuko Diksonas.

— Nieko nėra svarbesnio, negu tas faktas, kad Templaras kai ką nuolat nešiojasi savo liemenės apatinėje kišenėje, — atsakė Somervilis, keistai pabrėždamas savo žodžius.

— Ką gi jis nešiojasi? — smalsiai paklausė advokatas.

— Tu apie tai sužinosi tinkamu laiku. Aš nieko nenoriu pasakoti prieš laiką. Juk tu žinai, kad kriminaliniuose romanuose viskas paaiškėja paskutiniame puslapyje. — Prestonas Somervilis paslaptingai nusišypsojo. — Tuo daiktu Templaro liemenės kišenėje aš remiu savo planą. Mano gyvenimas buvo pragariškai sunkus, nes Templaras nuolat persekiojo mane. — Somervilis kalbėjo visai ramiai, visai ne taip, kaip kad kalbėdavo pirmiau, kai jis paliesdavo šią skaudžią temą. — Marija — visai kitoks žmogus. Ji nedarys man nemalonumų, nes ji padori moteriškė, nors ir silpnavalė...

Somervilis patylėjo, paskui staiga ryžtingai tarė savo draugui:

— Georgai, dabar aš pasakysiu tau, ką tu turėsi daryti, jei mano planas nepavyktų.

◆

Dideliame Stern hotelio kambaryje ant lovos krašto sėdėjo Templaras ir žiūrėjo į Mariją. Juodu apsigyveno čia vyro ir žmonos teisėmis. Marija, pasilenkus ties atdaru lagaminu, nenoromis ėmė iš jo sukneles ir baltinius.

— Tu sakei man, kad mudu praleisime čia tik vieną dieną, — pasakė ji nepatenkintu tonu.

— Tai priklauso nuo aplinkybių, Marija, — atsakė Templaras. — Aš nežinau, gal teks palaukti ilgiau, iki aš gausiu pinigų.

Marijos atsakymas parodė, kad Somervilis teisingai įvertino jos charakterį.

— Ar negali palikti jo ramybėje? — paklausė ji, atsigrįždama į Templarą. Dar ir dabar ji buvo graži, nors jos plaukai buvo dažyti. — Vargšas žmogus! Mudu jau iščiulpėme iš jo nemažai pinigų ir galėtume ramiai gyventi. Mudu galėtume nusipirkti ūkį, juk tu seniai apie tai svajoji.

Templaras nusijuokė. Nors jis buvo gerokai nutukęs, bet neprarado elegantiškumo ir kažko, kas darė jį panašų į "desperadą". Jo balsas buvo ramus ir švelnus. Metai paliko savo žymių — jis buvo visai plikas. Bet jis ir dabar mėgo pasijuokti ir buvo linkęs į humorą. Jo veidas turėjo sveiką spalvą, raukšlių beveik nebuvo, tik akys buvo kiek išsprogusios. Jis stengėsi gyventi be įtempimo ir sunkaus darbo.

— Jei aš būčiau elgęsis taip, kaip tu norėjai, — pasakė jis tėviško tonu, — tai tu šiandien turėtumei gal apie dvidešimt savaičių angažementą per metus, po penkis svarus už savaitę. O aš būčiau trečiaeilės teatro bendrovės direktorius. Mums nebūtų tekę gyventi dideliuose miestuose. Mes tik važinėtume iš vieno užkampio į kitą, kur publika neturi didelių pretenzijų. O dabar? Mes gyvename puikiame Šveicarijos hotelyje, mes lankomės Paryžiuje ir Londone. Aš nesuprantu, kodėl tu darai man priekaištus. Tau niekad netrūko pinigų, tu visada rengeisi ir valgei, kaip norėjai.

(Bus daugiau)

KAIP VEIKIA MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

BONUS TAUPYMO PLANAS?

Jeigu Jūs norite saugiai ir kuo pelningiausiai taupyti savo pinigus, tai pasidėkite juos į MIDLAND SAVINGS bendrovės BONUS TAUPYMO SĄSKAITĄ, kurioje už Jūsų pinigus mokamas aukščiausias dividendas.

Palyginimui duodame lentelę, kuri parodo, kaip auga $10,000.— padėtų kitur ir MIDLAND SAVINGS bendrovėje.

Mėnesiai	Bankai	Kitos Savings & Loan Assn.	MIDLAND SAVINGS BONUS PLAN	
Mokamas procentas	3%	4%	4½% PLUS	½% BONUS
6	$10,150.—	$10,200.—	$10,225.—	$25.—
12	$10,302.—	$10,404.—	$10,455.—	$25.—
18	$10,456.—	$10,612.—	$10,690.—	$26.—
24	$10,612.—	$10,824.—	$10,930.—	$26.—
30	$10,771.—	$11,040.—	$11,176.—	$27.—
36	$10,932.—	$11,260.—	$11,428.—	$27.—
42	$11,095.—	$11,485.—	$11,685.—	$28.—
48	$11,261.—	$11,714.—	$11,948.—	$29.—
			$12,161.—	

Tuo būdu po 4 metų ant padėtų $10,000.— priauga procentų:

MIDLAND SAVINGS bendrovėje $2,161.—
Kitose Savings & Loan Assn. $1,714.—
Bankuose $1,261.—

Pinigai padėti MIDLAND SAVINGS bendrovėje yra apdrausti Federalinės valdžios draudimo įstaigoje — Federal Savings and Loan Insurance Corporation ir išmokami kiekvienu pareikalavimu.

TAUPYKITE TEN, KUR MOKAMAS AUKŠČIAUSIAS DIVIDENDAS

Įsteigta 1914 metais. Kapitalas $7,500,000.00

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4040 Archer Avenue, Chicago 32, Illinois

Telephone: CLiffside 4-4470

AUGUST SALDUKAS, President

Naujienų Antroji Dalis

NR. 591 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XVII METAI

Beržas tėviškės pakelėje

VLADAS MINGĖLA

SU VINCU KRĖVE PER ATLANTĄ

Trumpą praeitį prisiminus

Aš mėgstu senas knygas, senus raštus, mėgstu žvelgti į praeitį. Praeity randu daug gyvenusių ir našiai veikusių lietuvių: jų besišypsančios fotografijos, jų veikalai, jų darbai, naudingi tėvynei, šviesūs ir spinduliuoją, net kai kurių klaidingi pranašavimai dėl mūsų valstybės ir tautos ateities — irgi man mieli ir brangūs. Tai mūsų netolima praeitis. Bet ji įdomi. O šiandien tie kūrėjai, kurie veikė, kurie šypsojosi, kurie sielojosi mūsų tautos kultūros kėlimu — jau nebylūs, nes jie išėję ten, kur ir mes po trumpos akimirkos keliausime... O visdėlto jie gyveno ir kūrė.

Prisimenu Vincą Krėvę. Kas gal tartų: o iš viso, kas jo neatsimena? Juk tai buvo mūsų literatūros titanas. Aš noriu su jumis pasidalinti prisiminimais apie V. Krėvę ne kaip apie rašytoją, bet mano gyvenimo kelyje atsitiktinai sutiktąjį žmogų. Apie žmogų noriu kalbėti.

Lietuvoje man teko jo knygas skaityti, gimnazijoj jo kūrinius nagrinėti. Kiek vėliau man teko girdėti universitete vieną kitą jo skaitytą rusų literatūros paskaitą. Kažkokiuose minėjimuose teko klausytis jo gražios kalbos apie tėvynę, jos kultūrą ir kūrybinę potenciją. Bet tai buvo žiūrėjimas į Krėvę iš tolo, taip pat klausimasis jo gyvo žodžio — irgi iš tolo. Iš viso, man atrodydavo, jog V. Krėvė — kažkas nerealaus, svajonių padaras. Arba pagalvodavau, jog jis tik lakios vaizduotės pagimdytoji mūsų tautos, didingos praeities, nereali figūra... Keista! Bet ir šiandien nesinori tikėti jo buvusia žmogiška egzistencija... Krėvė jau praeityje. Tik jo raštai byloja apie jį; gal tikriau — iš tų raštų, kaip gyvas, byloja nemarusis Vincas Krėvė. Kai dabar, už lango, tiek daug sniego: balta, balta ir gilu. Medžiai storai apdrėbti sniego masėmis. Tvoros ir telefono bei elektros laidai — irgi sniegu nudažyti. O vėjas neša sniegą. Vėjas purto, drebina mano namą ir, atrodo, jog netrukus jis nuneš jį; o gal tik stogą, kaip kepurę, nukels ir nuneš toli, toli... Toks galingas uraganas siautėja laukę. O sniego gylis šią šalį daro panašią į mūsų tėviškėlę — tiek daug šiemet to sniego. O aš rašydamas galvoju apie Vokietiją, Miuncheną ir Krėvę... Apie praeitį galvoju aš.

Affidavit of support

Kiekvienas važiuojąs Amerikon turėjo apsigyventi Funk Kaserne pereinamoje stovykloje. Pirm pradėjus kelionę į Miuncheną — į tranzitinį lagerį, teko atlikti įvairius poli tinius ir kitokius patikrinimus Ansbacho m. amerikiečių CIC — karinės informacijos tarnybos įstaigoje. Po teigiamo emigracinės bylos išsprendimo, 1946 m. gale pasijudinome pirmieji iš Ansbacho stovyklos į Ameriką. Kiek džiaugsmo! Kiek laimės toks staigus gyvenimo pasikeitimas mums atnešė — sunku ir apsakyti. Rūpestį dar kėlė, kad mūsų "Affidavit of support" iš Pittsburghe gyvenančios tetulės negautas — dingo. Apsigyvenome didžiulėje įvairių tautų stovykloje, kur tie "Dievo paukšteliai" turėjo po du ar tris mėnesius pagyventi, kol jų emigraciniai reikalai susitvarkydavo. Tačiau svarbiausi dalykai buvo du: a. gauti vizą ir b. "Affidavit of support"; su vizos gavimu tampriai rišosi pabėgėlio - emigranto politinis tinkamumas. O buvo kabinėjamasi prie kiekvienos smulkmenos, prie kiekvienos nesąmonės.

(Tęsinys 2 pusl.)

Dienų Skeveldros

1.

Jau mano minėta, kad Franciszka Torunczyk būdama anapus uždangos lankėsi, be kita kur, ir Vilniuje. "Tiedzien Polski" jos korespondencijai iš Vilniaus davė prieantraštį "To juk mums neatims! Tai yra amžina". O pati antraštė byloja: "Aušros Vartuos po 20 metų". Įdėta 5 nuotraukos. Beje, Fr. Torunczyk pirmoji iš lenkų, kuri išdrįso pripažinti, kad Vilniuje gyventojų pagrindą sudaro lietuviai (ir tai *vietiniai* arba *kilę iš apylinkių)*. Vos įvažiavus akis jau atkreipia Vilniaus gyventojų geresnis, švaresnis ir europietiškas apsirengimas. Reikia įterpti, kad neseniai "Observer" korespondentas pastebėjo, jog, išlankęs visą Nikitos imperiją ir kolonijas, Vakarų Europą rado Vilniuje. Be kitko, paklaustas lietuvis žiūri atvirai į akis ir — ko su žiburiu nerasi Rusijos ir jos okupuotuose plotuose! — šypsosi.

Bet grįžkime į Torunczyk. Jos jau paskelbta 3 korespondencijos. Be Vilniaus, iš Lvovo ir Maskvos. Tai ką-ne-ką išgriebkime iš visų trijų. Lietuvis vadovas po miestą parodo ir lenkų istorines liekanas. Rodo ramiai, objektyviai, tolerantiškai. Ukrainietis vadovas apie lenkų karių kapus Lvove nieko esą negirdėjęs, apie lenkus nežinąs (ir lenkų % mažas, belikę vos 10,000, daugumas seniai ar mišrių šeimų).

Rasų kapinėse Pilsudskio antkapis (ir širdis) ir lenkų karių kapai (pribuvo ir naujų, tai 1944 m. vasarą, kai bolševikams gelbėjo užimti mūs sostinę) — sveiki, per Vėlines dega žvakutės. Lvove? Lenkų karių, kurie kadaise Lvovą okupuojant krito, kapai apleisti. Bendrasis įrašas nudraskytas (nei raidikės nebe išskaitysi), visi paminklai nurankiota, išrausta duobės. "Nelinksmas vaizdas". Pasirodo, bolševikai įsakė marmurinius antkapius surinkti ir, įrašus iškalus, papuošti bolševikų karių kapus. Beje, iš visų Lvovo kapinių nurankiota bronzos kryžiai ir stovylėlės, ir parduota kaip laužas.

Autorė patyrė, kad nepagarba kapams jau imta rodyti nacių dienomis. Tai jie įsakė nurankioti žydų kapinėse antkapius ir — išgrįsti jais kiemus, kur vokiečių aukštieji pareigūnai buvo įsikūrę. Pati korespondencijos autorė matė keletą tokių kiemų. Dar pilnai išskaitomi (lenkų ir žydų kalbomis) antkapių įrašai. Tiesa, šiuo metu naujo kapo apsauga Lvovo kapinėse organizuojama tokiu būdu: — apipinama geležiniais virbais arba spygliuota tvora! Pati autorė rašo, kad "Lenkų teieškotina bažnyčiose ir kapinėse". Visi gyventojai atrodo rūstūs, būgštūs, laukiniai, plėšrūs, be jokios šypsenos, atsakinėja iš paniūrų žvelgdami. Kyšiai, šantažas, vagystės, plėšimai. Dieną ir naktį. Eilės ties maisto kraujuvėmis. Obuolių svaras (apyblogių) — 80 kapeikų, bulvių svaras — 25 kapeikos, svaras mėsos buljonui virti — 2 rubliai. Mokyklos vedėjo pensija ...63 rubliai per mėnesį. Ir tt. ir tt.

Beje, Vilniuje autorė susižavėjo viešbučiu "Neringa". Ji konstatavo, kad architektų mostas žavus ir drąsus, bet visur okupanto šešėlis: medžiaga pigi ir bloga.

Korespondencijoje iš Maskvos rusas skundžiasi, kad, girdi, daugiausia turime vargo ir rūpesčių su naujų respublikų, pavyzdžiui — Pabaltijo, gyventojais, nes "ten žmonės pripratę prie geresnio gyvenimo".

Maskvos žydai skundėsi kas kartas labiau paverčiami į 5-ktojo paragrafo piliečius. Kas tas 5-ktasis? Ogi, tautybė. Jei žydų, daugiur kelias jau užtvertas. Jei žydas nori mediciną studijuoti, į universitetą be kyšio (1500 rublių) nepateks. Kyšiai už kitas mokslo šakas: politechnika — 1000 rublių, ūkio administracija — 800-2,500 rublių (naujųjų) ir tt.

Kalbėjosi ir su jaunu latviu inžinieriumi. Kai savo metu laukta prez. Eisenhowerio, paruošta jam net 3 spec. namai, vienas jų ant Juodųjų jūrų kranto. Tiems namams baldai, netgi sanitariniai įrengimai, pargabenti iš Vakarų.

Fr. Torunczyk ypač pabrėžia, kad sovietų gyventojas yra spaudos, radijo ir TV apgluštintas, ir tiki, kad JAV puolė Korėją, Suomija puolė Sovietus ir tt.

2.

"Tydzien Polski" bevartant užtinkama ir dabartinės Lenkijos "peisažo". Ir taip,

1. Geležinkelių valdyba turi 240 specialių kontrolierių, kurie gaudo be bilieto važiuojančius žmones. Per pirmuosius 3 šių metų mėnesius sugauta 63,000 "zuikių". Geležinkeliai prarado apie 4 milijonus zlotų. Bet kontrolieriai tepatikrino 13% traukiniu. Apskritai, be bileto bando važiuoti 2,500,000 žmonių per metus.

2. Atostogas apniaukia ėdalo problema. "Gazeta Handlo-

(Tęsinys 2 puslapyje)

DIENŲ SKEVELDROS

(Tąsa iš pirmo pusl.)

wa" skaitytojas rašo: "Ilsiuos. Ilsiuos eilėse duonos... Lašinių ir dešrų iš viso nėra." Kitas rašo: "Krautuvėse tuščia. Maitinamės žemuogėms ir oru". Pilietis iš Suvalkų rašo: "Alkana aplinkui. Nėra duonos. Nėra vaisvandenių."

3. Lenkijos teismai (per metus) nutaria iš 40,000 vyrų pareikalauti alimentų. Kas nemoka, gali būti baudžiamas iki 3 metų kalėjimo. Ir kas iš to? Eina į šaltąją, ir žmonoms nei kiek ne sočiau. Mat, 75% kalėjime uždirbamų pinigų paima administracija pramaitinimui, šeimai telieka 80-100 zlotų per mėnesį (duonos kg — 40 zlotų!). Dabar nutarta tuos, kurie nemoka alimentų, siųsti į kalnus, kur skalda gaminama, ir 50% uždarbio pervesti šeimoms. Juoba brangiau už darbą mokama.

4. Varšuvos taksi šoferiai, jei keleivis nori minutėlei užsukti į butą ar krautuvę ar įstaigą, paima užstato apsiaustą, švarką ar portfelį.

5. "Polityka" rašo, kad Varšuvos gyventojai nebegerbia "socialistinių" rakandų. Vagia šakutes, peilius ir kt. "Praha" restoranas, besigindamas, pats aplamdo šaukštus ir aplaužo šakutes, kad nebeimtų jokia "pagunda".

5. "Życie Literackie" šaukia: "Sukilkite, moters!" Pasirodo, iš 100 dabartinės Lenkijos darbininkų 49 yra moters. Moterų uždarbiai žymiai mažesni. Ir taip, 9% moterų teuždirba apie 600 zlotų (į anglų valiutą pavertus — 3 ster. svarus) per mėnesį. Kitaip tariant, kas penkta moteris, dirbdama 8-12 valandų, neuždirba ir duonai. Tarp protinį darbą dirbančių moterų irgi kas penkta neužsidirba duonai ir butui.

"Programą paruošėm, bet ką rodo faktai?" — teisingai klausia žurnalistas.

7. "Swiat" rašo, kad Lenkijoje auga legionas moterų be globos. Vyras pametė su 1-2-3 vaikais. Ištekėt? — nebeimanoma. Darbo gauti? — kas vaiką globos?! "Ir eina gyvenimas džiunglių linkui..."

Kita proga "Swiat" rašė, kad gyvenimo sąlygoms sunkėjant ir papročiams pairus, žmonos nebeatlaiko substitučių (jei netarti rūsčiau — prostitučių, aišku, neregistruotų!) antplūdžio. Žmonoms rūpi ir daug laiko praveržia butas, valgio gaminimas, vaikų globa, o substitutės? Laisvos nuo visako, laisvos viskam.

8. Szczecino policija, bekovodama su prostitucija, pakartotinai nutarė sužinoti, kaip atsparūs pagundoms partijos ir administracijos pareigūnai. Per vieną suvažiavimą birželio mėnesį perrengė policininkes, ir jos gundė nuošaliose gatvikėse ir palei viešbučius. Kas susigundydavo, anksčiau ar vėliau patekdavo į policijos spąstus.

"Tyg. Powszechny" užprotestavo. Girdi, stingant policininkių, gundymams panaudota... 2 gimnazijų vyresniosios mokinės, skautės ir partietės. "Kur cíname?" — klausia "Tyg. Powszechny". "Lenino keliu į komunizmo viršūnes!" — atsako Londono "Tydzien Polski".

9. "Życie Warszawy" rašo: "Lenkija yra tai didvyriškas, bet nelaimingas kraštas, sopulingas, sutryptas karo, kuris tebegyvas atminime žmonių, visiškai sunaikintų ir materialiniu, ir moraliniu atžvilgiu. Tai kraštas, kuris niokojamas vidaus priešingybių, ir gyvenamas buvusių karių, pensininkų geleženkeliečių ir jaunų žmonių, nuolat keliaujančių nežinia kur ir nežinia ko, kurie pakeliui griuvėsiuos susitinka keistų merginų...

10. "Przegląd Kulturalny" rašo, kad ne analfabetizmas gasdina galvojantį žmogų, ir ne utelės, ne atminimas muilo, kurio stinga, ne purvas kelių pravėžose, bet — neprasidienojančios sutemos, vingyje bedugne besibaigianti perspektyva...

Tenka pridurti: Lenkija, palyginti, yra laisviausia Chruščiovo "kolonija"!

J. Cicėnas

SU KRĖVĖ...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Lengviau buvo tam, kurs visą karo meto gyvenimą, kiekvieną savo pasijudinimo žingsnį, o kartu ir žmonos, galėjo įrodyti ne tik liudininkų pareiškimais, bet ir dokumentais. Be to, tokios emigracijos pirmeivius dažnai lydėjo savųjų pavyduolių skundai. Ne vienam teko užtat apleisti tą "auksinės svajonės" stovyklą ir grįžti atgal į nevilti, į savo seną stovyklą. Bet buvo iskustųjų, kurie jau ir į seną stovyklą nebepateko: laimingesnieji buvo išgabenti kur nors į vokiečių stovyklas, o kiti net į kalėjimą. Pasitaikydavo, kad net iš laivo karinė amerikiečių policija išsivesdavo. Buvo liūdna į tokius žiūrėti...

Taigi, tame "auksinės svajonės" lagery, jau 1947 m. sausio mėn. ir sutikau Vincą Krėvę. Jis atvažiavo čia iš Austrijos. Jam ir poniai Marijai Krėvienei turimą menką bagažą padėjo iškraustyti keli lietuviai studentai, kurie, atrodo, irgi su juo kartu atkeliavo.

Dievo paukšteliai per Atlantą

Bet ta "svajonių stovykla" buvo panaši į koncentracijos lagerį. Butai beveik nešildomi. Krosnys sugedusios ar išgriuvusios. Kurą reikia patiems atsigabenti: bet ir to maža. Lovos medinės: dažniausiai dviejų aukštų. Didelis laukimo rūpestis graužia. Lankomės lagerio štabe. Visus skelbimus atidžiai perskaitom, ypač tuos, kur paskelbtos pavardės laimingųjų, kurie nustatytą dieną turi važiuoti į Amerikos konsulatą. Kituose sąrašuose skelbiamos pavardės tų, kurie nustatyta data turės išvažiuoti traukiniu į Bremeną. Iš Bremenhafeno laikas nuo laiko išvyksta Amerikos nedideli karo laivai, pritaikyti pabėgėliams "Dievo paukšteliams" per Atlantą plukdyti. Į šios kategorijos žmones visi žiūrėjo su pavydu, lyg į kokius milijonierius.

Su profesorium Krėve dažnai susitinku valgykloje. Pavalgome. Pakalbame. Bet... kažkaip vis nedrąsu į gilesnius pokalbius įsileisti. Aš vis į jį žiūriu kaip į kokį dvasios milžiną, nelygų sau. Drovu kažkodėl. Lyg karališkos giminės jis būtų...

1947 m. vasario 28 d., pagaliau, po įvairių pakartotinų tikrinimų, kurie užtruko kelias dienas, mes gauname vizą. Ją pasirašo JAV konsulas S. Back ir išduoda kiekvienam šeimos nariui (lyg ir pasą) pažymėjimą su fotografija, su antspaudais ir parašais. Tai, galvoju, jau pusiaukelė į Ameriką. Ant to dokumento užrašyta: "Good for one journey. Certificate of indentity in lieu of passport. American Consulate General, Munich, Germany."

Kaip tik tuo metu ir Krėvė su ponia gavo vizą. Krėvė man papasakojo apie Amerikos gyvenimą, nors pats joje nebuvęs. Dabar lankomės dažniau į mūsų stovyklos štabą, kur paprastai iškabinami vis nauji ir nauji Amerikon išvykstančių sąrašai. Kruopščiai tikriname kiekvieną pavardę. Ir, štai, kovo 10 d. kabo iš visų nuostabiausias sąrašas. Aš randu savo ir savo šeimos narių pavardes. Kovo 12 d. paskirta išvažiavimui. Į tą patį sąrašą pakliūva ir Krėvė su ponia. Vėl tikrinami visi turimi daiktai: ne viską esą galima vežtis. Pagaliau daiktai priimami. Ant dėžių juodžiausiais dažais užrašyta paskyrimo vieta Amerikoje. Dvasinis įtempimas didžiausias. Tie laimingieji tik būriuojasi. Kiekvienas kitam ką nors aiškina apie Ameriką, apie Amerikos gyvenimą: kiekvienas daug žinąs apie šį kraštą.

Dar reikia atlikti sveikatos patikrinimą. Vėl einame kartu su Krėve. Mus nerengia visai. Daktarė, ukrainų tautybės, moteris mus patikrina. Gauname ant dokumentų daktarės parašą "Sveikas".

Prekiniuose vagonuose

Kovo mėn. 12 d. Po didelio pustymo sniego daug. Po pietų sudedame daiktus ant žemės ir laukiame. Sunkvežimiai tik bruzgia. Emigrantai susinervinę, vis bėginėja lagaminais nešini, šimtai bežiopsančių į laiminguosius, šūkauja. Atėjo mūsų eilė. Sulipam į sunkvežimį. Važiuojame prie traukinio. Žiūrinėjame, žvalgomės, kur gi bus tas mūsų "ekspresas", bet pareigūnai mus nuvilia; liepia kraustytis į paprasčiausią prekinį arba kiaulinį, raudonai dažytą, ilgą, gal 50 vagonų, traukinį. Sulipam. Sušalę. Sušlapę nuo tirpstančio sniego. Sūnus vos vienerių metų — verkia... Dukra tik šešerių. Vagonai net jokiais suolais neaprūpinti. Tenka turimas paklodes ant antklodžių tiesti tiesiai ant grindų. Žmona vikriai sukasi. Vidury vagono pastatytas geležinis pečiukas. Durys praviros ir pro jas iškištas skardinis kaminas lauk. Šalia — dėžė anglių ir kiek malkų. Vėl netikėtumas. Matau atvažiavusį Krėvę su ponia. Jauni vyrai iškraustė daiktus.

Bet niekur jų į vagonus neįsileidžia: "nėra vietos" šaukia iš vidaus. Nutariau gelbėti Krėvę. Mūsų vagonas buvo skirtas lyg ir aukštesniam luomui "Amerikos piliečiams", mes su vaikais, pakliuvom į privilegijuotųjų vagoną, nors jis buvo taip pat prekinis, tik jame buvo kiek laisviau. Tad prikalbėjau šalia važiavusius trupučį su šispausti. Juo labiau, kad mūsų vagone buvo pora šeimų Amerikos piliečių lietuvių. Išsokęs iš vagono padėjau Krėvei ir poniai įlipti kopėčiomis į mūsų vagoną. Sumetėm daiktus.

— Ką darysi, tamsta, — sako Krėvė, — tenka prisitaikyti.

Jis užima sau mažą kampelį šalia mūsų. Pakloja antklodes, kad būtų ant ko sėdėti. Ir jis ir jo žmona mums dėkoja už paslaugą. Padėtis iš tikrųjų buvo bloga, nes sniegas snigo, vėjas ūžavo, šalta, nejauku. O čia rūpestis "Vagonuose nėra vietos".

Į pavakarę išvažiuojam. Traukinys savo ratais į bėgius ėmė belsti nuobodžią monotoniją: tra-ta-trach! tra-ta-tach! Vienodai ir vis tas pats prekinio vagono bildėjimas, tratėjimas lyg medžio lūžiai: čia greičiau, čia lėčiau. O mielas Krėvė vis sukinėjasi prie krosnelės: čia pakuria, kad visiems šilčiau būtų, čia kavutę verda. Abu jie geria ir mums pasiūlo. Ir taip mes važiuojam kiaulinių vagonų traukiniu į Ameriką. Nors pirmiausia turėsime išlipti Bremene ir vėl kuriam laikui apsigyventi paskutinėje emigrantų stovykloje.

Pakelėse, didesnėse stotyse, ilgiau traukiniui stovint, išlipdavau kiek prasimankštinti nuo to sustingimo ir nepatogaus sėdėjimo ant grindų. Be to buvo šalta. Artėjant į Bremeną, mus dažnai klausdavo vokiečiai: iš kur mes važiuojame, ar tik ne iš Rusijos? O kai pasakydavau, jog esame emigrantai Amerikon, jie negalėjo atsistebėti, kodėl kiaulinių traukinių mus veža?... Atsimenu, kad tokių pat traukinių, 1918 m. važiavome iš Rusijos. Bet tai buvo porevoliuciniai laikai: netyarkos ir badometai. Bet tą vargą didvyriškai pakėlė Krėvė ir ponia Krėvienė, nemurmėdami, šypsodamiesi ir mus ramindami. O mano vaikams jie atidavė gal savo paskutines pagalyėles ir antklodes, kad vaikai nesušaltų, kad nesusirgtų. Ilgai važiavome. Kitos dienos popietę mūsų traukinys atsidūrė Bremene.

(Tęsinys 8-ame pusl.)

SAVIŽUDIS

(Tęsinys iš 10-to psl.)

niais šimtais metrų žemiau buvo matyti Teriteto namai. Jis buvo panašus į vaikišką miestelį iš žaislų krautuvės. Matomumas buvo puikus, ir Somervilis galėjo gėrėtis šio žemės rojaus vaizdais. Gėrėtis... jei nebūtų to, viską temdančio, šešėlio...

Somervilis grįžo į kambarį, atidarė senovišką spintą ir išėmė odinį lagaminą, mačiusį kone visus pasaulio kraštus. Iš jo Somervilis išėmė odinį portfelį. Portfelis buvo užrakintas, bet jame nebuvo jokių brangenybių, o tik laiškų ir nuotraukų. Somervilis išėmė mėlyną voką ir iš jo jungtuvių metrikus. Jau daug metų jis visur vežiojasi tą portfelį. Tai nebuvo būtina, greičiau — kvaila. Jungtuvių metrikai liudijo, kad Prestonas Somervilis vedė Mariją Legrandaitę. Prieš septyniolika metų... Kodėl Somervilis visur su savim vežiojosi dokumentą, įrodantį bigamiją? Juk paskutinieji septyniolika metų buvo labai sunkūs. Jis pats negalėtų paaiškinti, kam jis visur tempia tą lagaminą. Pirmą kartą Somervilis vedė turėdamas vos aštuoniolika metų. Tuoj po vestuvių prasidėjo nesusipratimai ir barniai. Žmona metė jį, jis susipažino su Marija ir vedė ją. Gal reikėjo jai pasakyti, kad jis jau vedęs ir oficialiai neišsiskyręs? Bet jis nepasakė.

Jis įdėjo metrikus vėl į lagaminą ir užrakino. Jau septyniolika metų jis pats stebisi, kodėl jis nesunaikina laiškų ir nuotraukų. Antrosios jungtuvės suardė visą jo gyvenimą ir privertė elgtis taip, kaip jis niekad nesielgė. Jis pats stebėjosi savimi.

Beldimasis į duris nutraukė jo liūdnų minčių grandinę.

— Prašau! — sušuko jis, nesikeldamas iš vietos.

Bet, pažiūrėjęs į įėjusį vyrą, jis pašoko ir džiaugsmingai jį sutiko. Georgas Diksonas tvirtai paspaudė savo senojo draugo ranką.

— Tu puikiai išrodai, — pasakė advokatas. — Iš kur tu sužinojai, kad aš Šveicarijoje? Aš nustebau, gavęs tavo telegramą.

— Šveicariški laikraščiai spausdina kurortų svečių sąrašus. Aš radau tavo vardą Interlakeno sąrašuose.

— Už trijų dienų aš turiu jau būti Londone. Tatai reiškia, kad aš turiu apleisti šitą rojų šiandien vakarą arba ryt rytą.

Somervilis linktelėjo.

— Geriau negali būti! Gal nemandagu šitaip sakyti, bet tu mane suprasi, kai aš tau viską papasakosiu.

— Vėl nemalonumai? Palauk, dar nepasakok! Aš pirmiausia noriu paklausti, ar tu žinai, kas čia atvažiavo?

— Žinau. Aš stebėjau juodu pro langą, — atsakė Somervilis.

— Mes važiavome tuo pačiu traukiniu, — tęsė Diksonas. — Pasakyk, ar tu tikiesi, kad tau pavyks susitarti su Templaru?

— Kaip ten bebūtų, aš pasiryžęs sutvarkyti visą reikalą.

— Jei aš galėčiau tau padėti, tai likčiau čia savaitę, dvi — kiek reikia. Tavo rūpestis svarbesnis už mano reikalus Londone. Tai buvo didžiausia nesąmonė, kad tu neleidai man visko sutvarkyti prieš septyniolika metų. Reikėjo tik įgalioti mane.

— Aš sutvarkysiu visą reikalą, aš pats asmeniškai, — griežtai atsakė Somervilis.

Diksonas smalsiai pažiūrėjo į savo draugą.

— Kokiu būdu tasai Templaras iš viso sužinojo apie visa tai? Tu niekad man apie tai nepasakojai.

Somervilis prisikimšo šavo pypkę, pažiūrėjo į mėlynas kalnų viršūnes ir neskubėjo atsakyti.

— Aš daug ko nepasakojau tau. Bet aš viską galiu lengvai paaiškinti. Marija, mano antroji žmona, buvo anuomet dainininkė, Templaras buvo teatro vyriausias administratorius. Tai nebuvo pirmos rūšies trupė, ir Marija nebuvo kažin kokia dainininkė. Aš pamačiau ją ir įsimylėjau. Aš buvau lyg pamišęs. Aš visai nenoriu savęs teisinti, bet aš tikrai buvau nepakaltinamas. Aš daviau melagingą priesaiką ir vedžiau Mariją. Po trijų mėnesių ji sužinojo iš Templaro, kad aš jau buvau vedęs. Aš įsitikinęs, kad Marijai tai nebuvo svarbu, bet Templaras ryžosi pasinaudoti proga. Nelaimei aš esu turtingas žmogus. Templaras ir Marija šantažavo mane. Tiesa, aš ir dabar manau, kad Marija nekalta, bet buvo priversta klausyti Templaro. Be to, ji silpnavalė ir nuolaidi ir mėgsta prabangišką gyvenimą. Ir aš turėjau mokėti. Tai buvo pusė bėdos. Tai, kas pavertė mano gyvenimą pragaru, įvyko vėliau...

Somervilis atsistojo, išėjo į balkoną, pasigėrėjo kalnais ir, lyg pasisėmęs naujų jėgų, grįžo į kambarį ir tęsė savo pasakojimą.

— Su savo pirmąja žmona aš gyvenau pusę metų. Septyniems ar aštuoniems mėnesiams praėjus po antrųjų jungtuvių aš gavau iš savo pirmosios žmonos laišką su prašymu susitikti ir pasitarti. Šitas laiškas pateko į Templaro rankas, ir jis sužinojo, kad aš vedęs dvi moteris. Bet apie tai aš sužinojau tik vėliau. Aš susitikau su savo pirmąja žmona ir sužinojau, kad aš turiu dukterį.

Somervilio balsas virpėjo. Jis išėmė nuotrauką ir padavė Diksonui. Advokatas pamatė linksmą besišypsantį jaunos gražios mergaitės veidą.

— Aš nežinojau kad tu turi dukterį, — pasakė Diksonas, neslėpdamas savo susižavėjimo gražia mergaite.

— Tai buvo viena iš nedaugelio paslapčių, kurią aš nuslėpiau nuo tavęs, — atsakė Somervilis ir įsidėjo nuotrauką.

— Taip. Šitos paslapties niekas nežinojo. Aš buvau tikras, kad teismas nebūtų paskyręs man sunkios bausmės, jei būčiau papasakojęs apie bigamiją, dėl kurios buvau šantažuojamas. Manau net, kad viešoji nuomonė būtų buvus mano pusėje. Bet aš nenorėjau, kad apie visa tai sužinotų mano duktė.

— Ar Templaras žino, kad tu turi dukterį?

— Žino. Todėl jis atvažiavo trimis mėnesiais anksčiau, negu buvo sutarta. Jis sužinojo apie mano dukterį tik prieš mėnesį. Mano duktė lanko mokyklą Cheltenhame. Neseniai įvyko mokyklos šventė, ir mano duktė taip gerai vaidino, kad laikraščiai paminėjo jos vardą ir pridūrė, kad mergaitės tėvas — Prestonas Somervilis. Aš seniai jau jų rankose, bet dabar reikalas virto visai beviltišku. Jie šantažuos mane dabar visai begėdiškai. Bet tai bus jų paskutinis bandymas.

— Prestonai, aš manau, kad galima rasti visokių išeičių. Tu galėtumei išsiųsti savo dukterį keletui mėnesių arba net porai metų, pavyzdžiui, į Ameriką...

— Yra keletas išeičių. Vieną iš jų aš pasirinkau ir todėl telegrafavau tau. Mano laimė, kad radau tavo vardą Interlakeno svečių sąrašuose. Mano finansiniai reikalai labai geri, bet aš norėjau pasakyti tau, kad turiu dukterį ir kad gali taip įvykti, kad turėsi globoti mano turtą.

— Dėl Dievo meilės! — sušuko Diksonas. — Nejaugi tu pasirinkai šitokį kelią? Apsigalvok, Prestonai, juk tai kvaila, o tu buvai visada vienas iš protingiausių, kai mes studijavome Oksforde. Atsimeni, mes buvome įsteigę kriminalistų klubą (veriėjas, žinoma, čia vartoją žodį "kriminalistas" prasme, kuria jį vartoja visas pasaulis ir prof. P. Skardžius: baudžiamosios teisės žinovas. Veriėjo pastaba.) ir aptardavome bei analizavome visus nusikaltimus, apie kuriuos sužinodavome iš laikraščių? Tu buvai pats gabiausias ir visada rasdavai sprendimą greičiau už kitus. Aš manau, kad tu rasi išeitį ir dabar.

Somervilis iki šiol neramiai vaikštinėjo po kambarį. Dabar jis sustojo ir įdėmiai pažiūrėjo į Diksoną.

— Keista, kad tu kaip tik dabar visa tai man primeni. Iš tikro, keista, nes aš jau tau pasakiau, kad tikiuosi radęs išeitį.

(Tęsinys 12-me psl.)

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
(LICENSED BY VNESHPOSILTORG)
PASKUBINA JŪSŲ SIUNTINIUS JŪSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į BET KURĮ SSSR DALĮ.
SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVĖJAS NIEKO NEMOKA •
Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.
Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Avenue	Tel.	DI 5-8808
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Club Bldg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel.	SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel.	TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 So. Halsted St.	Tel.	WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal.	960 So. Atlantic Blvd.	Tel.	AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel.	WA 2-4035
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St., N. W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Mich.	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
PASSAIC, New Jersey	176 Market Street	Tel.	GR 2-6387
ATHOL, Mass.,	61 Mt. Pleasant St.	Tel.	CH 9-6245
BOSTON, 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	Tel.	LI 2-1767
WOODHAVEN 21, N.Y.	84—17 Jamaica Ave.	Tel.	VI 3-1477

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

E. W.

SAVIŽUDIS

Prestonas Somervilis kaip tik stovėjo ant balkono, kai traukinys sustojo Caux stotyje. Per žiūroną Somervilis labai gerai galėjo apžvelgti visą apylinkę, o ypač geležinkelio stotį. Iš traukinio išlipo vyras ir moteris.

Taip, Somervilio spėjimas pasitvirtino: juodu atvažiavo į Caux. Iš perono juodu negalėjo jo matyti, ypač be žiūrono. Juodu ėjo taku link hotelio, kuriame buvo apsistojęs Somervilis. Koks netaktas! Juodu galėjo juk apsigyventi Palace arba Grand hotelyje. Na, tiek to, juodu niekad neturėjo takto.

Paskui juodu neskubėdamas ėjo dar vienas vyras. Somervilis jį tuoj atpažino: tai buvo jo klasės draugas, Georgas Diksonas.

Marija sustambėjo. Nors Somervilis negalėjo matyti jos plaukų, bet jis neabejojo, kad jie jau neturėjo aukso spalvos, kaip kad prieš septyniolika metų.

Templaras taip pat nebuvo toks laibas ir elegantiškas, kaip kadaise. Somervilis paskutinį kartą buvo su juo susitikęs prieš porą metų.

Somervilis patraukė pečiais ir pažiūrėjo į puikųjį tamsiai mėlyną Lac Leman, kuriame virpėjo Mont Grammont baltos viršūnės atspindys. Naktį sniigo, ir Dent du Midi taip pat buvo baltas iki pat juostos, kur jau auga medžiai. Septyvo

(Tęsinys 11-me pusl.)

PUŠIS...

(Tęsinys iš 9-to pusl.)

Mano darbu labai domėjosi Gailiūnas. Po to, kai aš atsigabenau savo triptiką į mūsų atelje, Gailiūnas dažnai stovėdavo prie jo ir kasydavosi pakaušį. Kartą jis pasakė:

— Žinai, be elektroninės skaičiavimo mašinos čia nieko nepadarysi.

Ne mašina man buvo reikalinga, o erdvė. Kad taip būtų galima išsirauti pušį ir tapyti paveikslą ant mėlyno ir begalinio dangaus skliauto! Tada aš parodyčiau, jog žmogaus smegenys gali daugiau už visas mašinas, kartu sudėtas.

Poetas Meškaitis ilgai žiūrėjo į mano eskizą, kažką vis pasižymėdamas savo bloknote. Paskui jis sušuko:

— Į Luvrą! Į Luvrą jį!

Ir tai buvo vienintelė mano paguoda.

Dailininkas Navickas netyčia užtiko besėdintį prie savo triptiko ir bemąstantį. Jis labai rimtai išklausė visų mano abejonių, atsisėdo ir ilgai trynė rankas, tarsi šildydamas jas vieną į kitą — jam visą laiką kažkodėl šalo rankos:

— Pasakysiu tau, Staugaiti, kad aš šito tavo darbo nesiūlysiu komisijai priimti už diplominį. Nors labai norėčiau. Aš net patarčiau tau jo niekam nerodyti. Prasidės visokios kalbos... na, tu ir pats supranti. Ar tu žinai, ką tu nupiešei? Tu nupiešei tokį spalvų vadovėlį, kurį aš rekomenduočiau pasikabinti savo atelje kiekvienam rimtam dailininkui. Kiekvienam, kurs šį tą nutuokia apie spalvų muziką. Stebėtina! Aciū už šilumą.

Ir aš palikau šitą savo darbą namuose, išvažiuodamas į praktiką tuščia galva ir pilnomis rankomis tuščių drobių.

Beje, užmiršau jums pasakyti, kad mūsų grupė jau antra savaitė atlieka taip vadinamą praktiką. Sakau "taip vadinamą", kadangi į tokias praktikas žiūriu su šypsena. Nežinau, gal kam nors jos ir naudingos. Didžiausią praktiką žmogus atlieka pats su savim. Gyvendamas.

Gerai dar, kad mūsų vadovu paskyrė dailininką Navicką. Jis pats susipakavo didelį ryšulį įvairiausio formato drobės etiudams, spinningą, kelias meškeres ir pasakė:

— Vyrai, aš jūsų neapstatysiu. Tikiuosi, jūs irgi...

Užburtas ratas. Jaunimas ieško išeities. Ir "Pušies, kuri juokėsi" autorius tam jaunimui suranda "kazionę", Kremliaus nustatytą ir ištiestą liniją. Ir pats autorius paseka tą liniją. O kur kitur eiti tiems, kuriuos sovietinis gyvenimas palaužia. Ir autorius, kiek sunerimęs, pagaliau aprimsta ir:

"Šit jau dvi savaitės, kai aš kas rytas pirmas ateinu prie fabriko vartų, pasisveikinu su dėde Vincentu, ir mudu ramiai surūkome po cigaretę. Nedidelį jo portretėlį aš jau seniai užbaigiau, senis pasikabino jį savo būdelėje šalia nuplėšiamo kalendoriaus. Mačiau, kad dėdė Vincentas su didesniu malonumu žiūri į raudono mūro kampą, už kurio jis jau trisdešimt metų laikosi, negu į savo veidą."

Ir toliau teisina save:

"Žinau, jūsų lūpas iškreipė atlaidi ir paniekinanti šypsenėlė, jūs tarsi norite pasakyti man, kad štai ir aš, kitados toks drąsus, toks originalus žmogus pasielgiau kaip naujausių romanų herojus. Kankinausi, dejavau, blaškiausi, bet išgėriau nedidelę dozę gyvenimo — ir viskas praėjo. O kas jums pasakė, kad viskas praėjo? Jeigu šitokio pobūdžio ligos tai plengvai, taip greit praeitų, tai seniai būtų buvę galima uždaryti inteligentų palatą, kurioje ir jūs gulite. Taip, taip, gulite ir kreivai šypsotės, kada koks nors ligonis pakyla, nusvirduliuoja prie durų, plačiai atidaro jas ir jau daugiau negrįžta. O jūs tiktai dar labiau susisupat į savo individualų chalatą, užsitraukiat ant galvos intelektualinę antkldę — kad tiktai, gink Dieve, skersvėjis neperpūstų. Ir šypsotės. Gera būti ligoniu, kada aplink tave visi vaikščioja ant galų pirštų, siūlo viena ir kita, o tu atkakliai purtaisi, nes visai nenori pasveikti, nes tau pačiam labai patinka tavo liga. Ir tu nė kiek nesidrovi, kada slaugės pakiša tau po antklode 'antį', kad ir šitam mažam reikalui nereikėtų pakilti iš lovos.

Ak, būtų mano valia, išvaikyčiau aš jus visus, visus iki vieno su jūsų individualiais chalatais ir intelektualinėmis antkldėmis, paimčiau už sprando, prilenkčiau ir pabadyčiau jūsų nosimis į juodą žemę — ir būtinai toje pačioje vietoje, kur jūs ką tik nusispiovėte, paskui nuvesčiau į didelį gelžbetoninių konstrukcijų cechą, kad jūs iš karto pajustumėt, kokie jūs esate menki, parodyčiau aukštakrosnėse verdantį plieną, kad jūs pagaliau suprastumėt, kokie jūs esate šalti, pastatyčiau prie elektroninės skaičiavimo mašinos, kad jūs dideliu savo protu suvoktumėt, kokie vis dėlto jūs esąte kvaili.

Nieko daugiau tuo tarpu aš negaliu jums pasakyti, nors ir matau atlaidžias jūsų šypsenėles.

Na, gerai, kad Justas Marcinkevičius pastebi visų jam atlaidžias šypsenėles. Jos vietoj!

Daug darbo jis įdėjo, norėdamas pavergtos Lietuvos jaunimą įtikinti, kad dėdės Vincento portretėlio nupaišymas daug vertingesnis darbas, negu visa kita, kas nesuderinama su "kaziona" ideologija monopolinėmis teisėmis besinaudojančia ir valstybės visomis priemonėmis remiama.

Vincentui, matyti, taip pat ne prie širdies toks portretisto darbas. Jis nesidžiaugia savo portreto susilaukęs, bet žiūri į raudono mūro kampą...

O ką jis jaučia, pergyvena, tai jam vienam žinotina.

Ir pušis juoktųsi, jei juoktis mokėtų iš tokio iškraipyto žmogaus gyvenimo. Ir piktas būtų tas jos juokas.

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:

1. **Senųjų lietuviškų knygų istorija,** I dalis, 208 pusl. $2.00
   kietais viršeliais $3.00
2. **Senųjų lietuviškų knygų istorija,** II dalis, 226 pusl. $2.00
   kietais viršeliais $3.00
3. **Aleksandrynas,** senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai $7.50
4. **Praeities pabiros,** rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai $6.50

Čia suminėtas knygas pasiųsime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiųsite tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

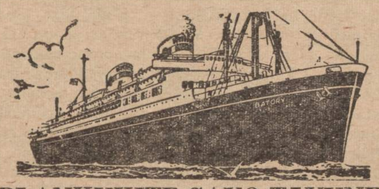

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĘ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATORY

Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų į Southamptono, Kopenhagos ir Gdynios Baltijos pakraštyje (Lenkijoje), ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Batory — tai modernus, be dėmelės švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdviomis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.

PRIEŠ KALĖDAS LAIVAS IŠPLAUKS IŠ QUEBEC
Gruodžio 5 d.

★

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

220 BAY STREET TORONTO, CANADA

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

ŠIANDIEN ATIDAROMA MODERNIOSIOS DAILĖS PARODA

Parodą rengia Čiurlionio Galerija

Šį vakarą 6 v., lapkričio 4 d. Čiurlionio Galerijoje Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont Ave., atidaroma trijų grupių — australų ir Chicagoje gyvenančių dailininkų, kaip svečių, dailės paroda.

Australų grupėje yra 11 dailininkų, kurie tebegyvena Australijoje — 35 kūriniai. Latvių grupėje 7 dailininkai su 31 kūriniu ir ukrainiečių grupėje 6 dailininkai su 28 kūriniais. Viso parodoje bus 94 kūriniai — tapyba, skulptūra, grafika ir keramika.

Ši paroda yra pirmoji iš didesnių moderniojo meno parodų, kurią surengė Čiurlionio Galerija. Australų kilnojama paroda du kartus buvo surengta Paryžiuje, vėliau atkelta į JAV. Turėjo didelio pasisekimo New Yorke Duncan galerijoje ir Michigano universitete Scarab Club. Po šios parodos bus siunčiama į kitus miestus. Australų grupėje yra vienintelis lietuvis dailininkas Jurgis Mikševičius su trim kūriniais. Didžiausio formato drobes, net iki 10 pėdų, išstatė latviai dailininkai abstrakcionistai, baigę Chicagos Meno institutą.

Australų parodai paprastai talkina vietos dailininkai, todėl Chicagoje jiems talkina latviai ir ukrainiečiai, kurių ideologija meno klausimais sutampa su moderniosios dailės dvasia. Dailininkai siekia individualios ekspresijos, naujų formų, todėl kai kam gali pasirodyti daugelio dailininkų kūryba nesuprantama ir keista. Tačiau kūrybinis variklis menininkus verčia domėtis dvasine išraiška, estetine pagava, naujomis idėjomis, filosofija ir technikos pažanga. Meno vertybes pačiam reikia praregėti iš intelektualinio taško, reikia stengtis pačiam pažinti meno estetinę tikrovę, pačiam prieiti, nes kito kelio nėra.

Parodos tam ir rengiamos, kad padėtų žmonėms geriau pažinti dailę ir bendrai meną.

Šia proga keletas žodžių apie australų kilnojamos parodos organizuotoją, kuriuo yra dailininkas ir meno kritikas Edgar Aavikas (estas), gyvena Australijoje. Iš Australijos buvo atskridęs į New Yorką Ligoa Duncan galerijoje atidaryti australų parodos. Ta proga jisai skaitė paskaitą, plačiai minėdamas mūsų Čiurlionį ir jo didelius nuopelnus meno pasauliui. Jo paskaitos tekstas buvo išspausdintas "Australian Liberal" laikraštyje. Aavikas suorganizavo ir Australijoje Europiečių Kultūros Federaciją, kurios tikslas yra kartu veikti Pabaltijo kraštų emigrantams. Aavikas šioje parodoje turi 11 kūrinių, jų tarpe du reljefai (fiberglass). Savo kūryboje jisai stipriai pabrėžia filosofines mintis, skausmą ir tragediją. Jisai siekia gilesnės dvasinės įžvalgos mene.

Apie kitus, kaip jaunesniosios kartos emigrantus dailininkus, būtų galima pasakyti, kad jų kūryboje savo tautos dvasios kaip ir nėra, nes jie brendo kosmopolitizmo erdvėj, nors ir buvo gimę Europoje.

Ojars Steiners gimė 1927 m. gegužės 16 d. Aluksnėje, Latvijoje. Į JAV atvyko 1950 m. Atlikęs šio krašto karinę tarnybą Korėjos kare, 1957 m. baigė Chicagos Meno Institutą ir laimėjo stipendiją užsienyje meno žinioms gilinti. 1958 m. keliavo po Ispaniją ir Italiją. Dalyvavo "Momentum" dailės parodoje, taip pat dalyvavo keliose grupinėse parodose.

Benno Talivalds gimė 1930 m. Rygoje. Amerikon atvyko 1949 m. 1956 m. baigė Meno instituto mokyklą.

Janis Strods - Strazdas gimė 1908 m. gruodžio 23 d. Rygoje. Baigė Valstybinę amatų mokyklą Rygoje. Dirbo kaip modelis Latvijos Dailiojo meno akademijoje Rygoje. Savamokslis tapytojas, impresionistas. Turėjo daug individualių parodų, dalyvavo bendrose parodose.

Silvija Steiners - Berzins gimė Aluksnėje, Latvijoje. Ji, kaip ir kiti jauni tremtiniai atvyko į JAV 1950 m. 1956 metais baigė Meno instituto mokyklą ir to paties muziejaus parodose dalyvavo.

Anatole Kolomayets yra ukrainiečių visuomenės veikėjas kultūros srityje, taip pat ukrainiečių menininkų organizacijos pirmininkas. Jisai gražiai pasirodė su savo kūriniu "Pieta" prieš porą metų ukrainiečių surengtoje grupinėje parodoje Čiurlionio Galerijoje. Dabar pamatysime 5 jo kūrinius.

Konstantin Milonadis, skulptorius, Meno instituto auklėtinis, modernistas, išstato tris skulptūras: dvi lyditos geležies, viena — medžio.

Visos trys dailininkų grupės turi aiškiai skirtingus kontrastus dailėje. Australų dailėje yra europinės mokyklos įtakos. Latvių dailėje žymi amerikoniško abstraktizmo įtaka. Ukrainiečiai dailininkai dar nėra visiškai žuvę savo tautai, nors ir jų dailininkai neišvengia "avangardiškų sferų". Vis dėlto visų parodoje dalyvaujančių dailininkų darbai įdomūs, savaimingi ir išraiškingi.

Tikimasi gausaus atsilankymo į parodos atidarymą ne tik lietuvių, bet ir kitataučių.

Paroda tęsis nuo lapkričio 4 d. iki 12. Lankymo valandos šeštadienį nuo 11 ryto iki 9 v.v., sekm. nuo 12 iki 9 v.v., darbo dienomis nuo 7 v.v. iki 10 v.v.

Čiurlionio Galerijos vadovybė visus maloniai kviečia.

Ojars Bisenieks
"Pasirodymas"

Atidaryta Illinojaus paroda

Praėjusį penktadienį Conrad Hilton viešbutyje (3 aukštas) buvo atidaryta All-Illinois Society of the Fine Arts metinė dailės paroda. Išstatyta 92 tapybos ir akvarelės darbai. Dalyvauja keturi lietuviai: A. Skupas, M. Šileikis, Vl. Vaičaitis ir Jonas Tryčys. Visi lietuvių kūriniai geri. Tričio puikus piešinys "Lietinga diena", Vaičaičio "Kiemas", Skupo "Naturmortas" ir Šileikio "Kopos".

Šioje parodoje yra daug gerų darbų, kurie paminėtini: P. Austin "Winter pattern" akvarelė, labai gyvas kūrinys. A. Claps "Gaspie prieplauka", aliejus. Nelly Deachman — "Pušynas", Dorothy Driskell — "Water Tower Square", al. J. Harrington "Turandoto" operos scenerijos pastelės piešinys. Yvonne Prior — "Demokratijos arsenalas" ir Olive Newton gana geras akvarele atliktas naturmortas.

Paroda buvo atidaryta su programa. Lankyti galima kada norima, nes viešbutis visuomet atdaras. Paroda tęsis ligi kovo mėnesio.

— *J. Muloko* paskaita apie lietuvišką architektūrą bus lapkričio 12 d. 3 v. popiet Jaunimo Centre. Paskaitą rengia L. Am. Menininkų Klubas. Įėjimas visiems laisvas. Prašome atsilankyti.

Čiurlionio 50 metų mirties minėjimas įvyks lapkr. 25 d. 6 v.v. Čiurlionio Galerijoje. Minėjimą rengia Lietuvių Amerikiečių Menininkų Klubas. Muzikologijos Archyvui talkinant. Bus akademija ir Čiurlionio muzikos kūrinių interpretavimas.

DR. JONAS ŠLIŪPAS

Jo 17 metų mirties sukakties proga

Šiemet suėjo 100 metų nuo Dr. Jono Šliūpo gimimo, ir šia proga mūsų periodinėje spaudoje tilpo nemažai straipsnelių. Kadangi man irgi yra tekę Dr. Šliūpą iš arčiau pažinti, tai noriu kai ką papildyti, o kai ką ir patikslinti.

Su Dr. Šliūpu pirmą kartą susipažinau Dr. Liudo Vaineikio svirnelyje Palangoje, kur, knygose paskendęs, pastoviai gyveno Palangos vidurinės mokyklos direktorius Matas Untulis. Pas jį aš dažnai užeidavau. Buvo diskutuojama "Varpo" bendrovės įvykdytas išsprogdinimas, kuri leido dienraštį "Lietuvos Žinias", savaitraštį "Lietuvos Ūkininkas", žurnalą "Jaunimas", visą eilę knygų ir varė plačią Lietuvos kultūrinę vagą. Untulis aiškino dr. Šliūpui, kad tą "darbą" atliko Lietuvos valstybės tarnautojai, pagal vyriausio voldemarininkų štabo įsakymą. Dr. Šliūpas nenorėjo sutikti. Untulis išvardino tų "didvyrių" pavardes. Dr. Šliūpas sakė, kad nuvykęs į Kauną tuojau eisiąs pas Smetoną, kad tie piktadariai būtų paskelbti ir nubausti. Bet, kaip žinia, "Varpo" bendrovės išsprogdintojai ne tik kad nebuvo nubausti, bet pakelti aukštesniais laipsniais. Nuo to laiko dr. Šliūpas teigiamai apie tautininkų valdžią nebekalbėdavo.

Dr. Šliūpas, kaip ir daugumas iš JAV grįžusių tautiečių, sunkiai Lietuvoje kūrėsi. Jo investuoti pinigai Biržuose, paskui Šiauliuose, ne tik nedavė nuošimčių, bet ėmė tirpti.

Palangoje dr. Šliūpas ėmė lankytis vis dažniau ir nusprendė čia praleisti savo amžiaus galą. Pardavęs nejudamą turtą kitur, jis Palangoje, Vytauto gatvėje, netoli Birutės miškelio, nusipirko kuklius, bet gražius namelius ir, kad nebūtų žiopliams kalbų, nuvykęs pas vieną savo seną draugą, kurs buvo R. katalikų parapijos Eržvilke klebonu, vedė palangiškę mergaitę Grasildą Grauslaitę. Dideliam jo ir žmonos džiaugsmui, 1930 m. spalio mėn. 24 d. susilaukia sūnelio Vytuko.

Viename savaitraštyje skaičiau, kad dr. Šliūpas buvęs Palangos valšč. viršaičiu. Tai netiesa. Veik visą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį Palangos valščiaus viršaičiu buvo Feliksas Paulauskas. Dr. Šliūpas iškovojo Palangai miesto teises ir ilgus metus buvo Palangos miesto burmistru.

Jam burmistraujant, 1933 m. vasarą, Palangoje lankėsi skautų įkūrėjas gen. Baden - Powell'is ir šia proga viena Palangos gatvių, pietinėje puséje prie miškelio, buvo pavadinta Baden - Powell'io vardu. Be to, dr. Šliūpas gen. Baden - Powell'iui įteikė Palangos miesto gintarinį raktą.

Dr. Šliūpas, pats sunkiai fiziniai dirbdamas, lankė universitetą ir, labai sunkiai medžiagiškai versdamasis, tik iš kelinto karto jį baigė. Jis rūpinosi, kad Lietuvoje ne vien turtingų tėvų ar prisiplakę prie valdančiosios partijos, bet ir neturtingi, o gabūs mokiniai, galėtų baigti aukštąjį mokslą.

Iš Palangos dr. Šliūpas 2 kartus lankėsi JAV. Pirmą kartą 1936 metais, kai jis įvairių JAV lietuvių organizacijų ir asmenų buvo pagerbtas 75 metų amžiaus sukakties proga. Antru kart jis lankė JAV 1939 m., ir jam belankant tarptautinę parodą New Yorke, Hitleris puolė Lenkiją. Kilus karui, dr. Šliūpas skubiai grįžo į Palangą, nors JAV gyveną jo draugai norėjo atkalbėti nuo vykimo karo metu į Lietuvą. Ragino pasilikti JAV. Dr. Šliūpas sakė, kad reikia grįžti į savo kraštą ir dirbti, nes Pirmojo Karo metu atgavome nepriklausomybę, o dabar gal atgausime ir Vilnių su Karaliaučium.

1940 m. raudonajai armijai Lietuvą okupavus, dr. Šliūpas buvo iškviestas į Kauną ir jam buvo siūlytos aukštos valdžios pareigos, bet jis griežtai atsisakė bendradarbiauti su Lietuvos okupantais. 1941 m. birželio mėn. raudonuosius okupantus pakeitė rudžiai. Dr. Šliūpas grįžo į burmistro pareigas, bet neilgam, — jis labai piktinosi geštapo įgaliotinio Kretingoje, kuriai priklausė ir Palanga, Jakio ir kitų kruvinais veiksmais. Jakis ir kiti už tas žmogžudystes Ulm, a. Donau — Vakarų Vokietijoje, teismo nubausti. Begelbėdamas lietuvius ir žydus nuo sušaudymo, ir pats buvo areštuotas. Palangiškiai tuoj išrinko delegaciją Šliūpui gelbėti. Delegacija aiškino, kam tie vokiški žvėrys su Jakiu priklausė, ir dr. Šliūpą iš mirties išgelbėjo, bet burmistrauti jam nebeteko. Jis slaptą, kiek galėdamas, žydams padėjo ir juos šelpė materialiai.

Lietuvos likimu labai sielojosi. Vyko į Kauną pas gen. Kubiliūną. Kėlė mintį sudaryti komisiją, kuri būtų priimta paties Hitlerio ir Lietuvai laisvė atstatyta. 1944 m. vasarą, vokiečių frontui rytuose vis slenkant į vakarus, buvo daromos, raudonosios armijos žygiavimui sulaikyti, įvairios dirbtinos kliūtys. Vyrai šiam darbui buvo imami iš gatvių, bažnyčių, namų ir siunčiami į fronto linijas apkasų kasti ir kitokių įtvirtinimų daryti. Dr. Šliūpas, kaip beišmanydamas gelbėjo vyrus iš šio darbo. Įtvirtinimams ir apkasams vokiečiai ėmė kirsti apie Birutės kalną augusias didingas pušis. Dr. Šliūpas verkdamas vaikščiojo pas vokiečius ir prašinėjo, kad nenaikintų lietuvių tautos šventovės.

Raudonajam aziatų tvanui iš rytų užliejant Lietuvą antru kart, dr. Šliūpas su šeima 1944 m. spalio mėn. 1 d. apleidžia Palangoje savo namelius ir spalio 4 d. iš Kretingos traukiniu išvyksta Vokietijon. Važiuoja į Vieną, paskui į Bregensą. Čia atvykęs dr. Paukštys prikalbino Dr. Šliūpą persikelti į Berlyną, kur buvo geresnės sąlygos Lietuvos reikalais rūpintis. Lietuvos sielvartas ir medžiaginiai nepritekliai smarkiai suėda jo sveikatą, ir Dr. Šliūpas Berlyne miršta.

Dr. Šliūpas buvo gimęs pačiu gražiausiu metų laiku, su pirmaisiais žibuoklių žiedais, 1861 metų kovo mėn. 8 d. (pagal seną rusų kalendorių vasario mėn. 23 d.). Mirė 1944 m. lapkričio mėn. 6 d., kai šalnos pakirsti krenta paskutinieji medžių lapai.

Paskutiniaisiais savo gyvenimo metais Palangoje dr. Šliūpas labai daug rašė. Jo sūnus turi jo parašytos autobiografijos rankraščius. 1944 m. iš anglų kalbos išvertė "Atomai veiksmuose" ir parašė tyrinėjimus apie Lietuvos senovę. Šiuos rankraščius taip pat turi sūnus.

Su ponia Grasilda Grauslaite - Šliūpiene man teko susipažinti Palangoje prieš 40 metų; mes kartu augome ir dirbome visuomeninį darbą. Esame kartu ir vaidinę — ji buvo Genovaitė, o aš Benukas. Dabar ji gyvena pas sūnų Vytuką, kurs, aišku, jau visas Vytautas ir inžinierius, savo darbovietėje turis gerą vardą ir pasitikėjimą. Jis firmos jau buvo išsiųstas dviems metams į Afriką, o netrukus numatomas komandiruotei į Aziją.

Studijuodamas inž. Vytautas Šliūpas buvo aktingas skautas. Vedė jis Vandą Fabijonavičiūtę ir augina sūnų Kęstutį, gimusį 1957 metais.

Stepas Paulauskas

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS

Skaitykite ir platinkite "NAUJIENAS"

"IDEAL FUND RAISER"
JOSEPPE

This 15-inch hand painted, handsome successor to the rag doll is feather light, unbreakable and washable. Kapok stuffing.
$1.00 ppd.
Send cash or money order. No. C. O. D's. please. Dept. A. F. N. Special Consideration given to Church groups - Clubs Schools, Etc.
N THE HOUSE OF CLOWNS
Route 3, Box 52
Jacksonville, Oregon

TWO - JAIS' DRIVE - IN
4253 W. 47th Street — VI 7-6043
BROASTED CHICKEN - OUR SPECIALTY
SHRIMPS - RIBS - PIZZA
and a variety of delicious Sandwiches.
We deliver — cater to clubs, banquets, weddings, social groups etc.
Open 10 A. M. to 2 A. M. morning.

ĮSTEIGTA 1889 — 75 PROGRESO METAI
Mūsų naujas pastatas

ST. PAUL FEDERAL SAVINGS
6700 West North Avenue, Chicago 35, Ill.
NAtional 2-5000
MŪSŲ TURTAS YRA VIRŠ $130,000,000.00
Frank P. Kosmach, Pres.
Privažiuojamieji langeliai.
3 dideli mašinoms pastatyti sklypai.
SAUGIOS DEPOSITO DĖŽUTĖS — TAUPYKITE PER PAŠTĄ

J. VLKS.

Pušis, kuri girgžda

(Tęsinys)

— Knygos autorius neaptaria terminų. Pagaliau — tai neesminis klausimas. Mums svarbu išsiaiškinti pagrindinę kultūros vystymosi kryptį, to vystymosi tendenciją, nustatyti periodą, kuriame mes gyvename, ir padaryti pagrindines išvadas. Kiek galima suprasti, autorius civilizaciją charakterizuoja miestų, kaip stambių pramonės centrų, išsivystymu, žodžiu, civilizacija sutampa su ta visuomenine formacija, kurią mes vadiname kapitalizmu. Galiu jums pacituoti autorių: "Civilizacija taip santykiuoja su kultūra, kaip mumija su kūnu".

— Tai, vadinasi, išeina, kad Homeras, Dantė, Petrarka, Mykolas Angelas, Puškinas ir net mūsų Donelaitis buvo laukiniai ir, ko gero, maitinosi žmogiena? Ar Badleris neprideda lentelių, kiek kilogramų žmogienos suvalgydavo per pietus, sakysime, Dantė? Tai labai svarbu, norint nustatyti jo genialumo laipsnį.

Tokį klausimą galėjo užduoti tiktai mano kolega Gailiūnas. Jis ir uždavė jį. Abu studentai prunkštelėjo, bet paskui susigriebė, kad juokiasi ne vietoje, ir kaltai nutilo.

Na žinoma, Gailiūnui tas referatas negalėjo patikti.

Kvailam ir kašelė kaip vargonai

Referatą skaitęs, mėgina atsikirsti. Bet pajunta, kad ne tas reikalas. Todėl ir sako:

"Po velnių, niekada nesitikėjau, kad Gailiūnas taip mokėtų ginčytis! Ir apskritai, gailėjausi jį pakvietęs. Vakaras jau buvo sugadintas. Pikčiausia, kad nė vienas mano klausytojų taip ir neprasižiojo. Arba jie ničnieko nesuprato, ką aš buvau kalbėjęs, arba, nepažindami Gailiūno, laikė jį rimta ir pavojinga jėga ir nedrįso su juo susikibti.

Ir Gailiūnas kalbėjo vienas:

— Nepatinka man šitas... moterų mūsų tarpe, rodos, nėra?... idealistinis bezdalas. Ne mano nosiai. Pakankamai prisiuosčiau visokiausio mėšlo kaime, piemenaudamas...

— Tai ir matyti! — iššaukiamai pasakė muzikas Kaminskas.

Gailiūnas paraudo:

— Turiu jums pasakyti, gerbiamas drauge, kad labiausiai dvokia kiaulių mėšlas. Tai, berods, ne mano žodžiai, bet leiskite cituoti ir man, nors ir ne tuos pačius šaltinius. Taigi, sakau, nepatinka man šitas mirties, griuvėsių ir degėsių kvapas. Ir tavo schema, Romai. Ateina kultūra iš begalybės, kaip Dievo rankos pasiųsta raketa, apsisuka tris kartus apie žemę — ir piš. Taškas. Kryželis. Finis. Betrūksta tiktai užrašyti anno domini ir tikslią kultūros mirties datą. — "Mirtis yra egzistavimo būdas, kurį žmogus priima pačiu savo gimimo faktu", — pacitavau aš, nors ir nevisai į temą.

— Tai reikėjo negimti. O juk jau tada, kai bobutė užrišo tau bambą, tu visa gerkle surikai, pranešdamas pasauliui, kad atėjai. Mums dabar, kaip sakoma, po dvidešimt su trupučiu! Iš kur tas persisotinimas, tas nuovargis, iš kur tas, vėl jūsų žodžiais tariant, totalinis pesimizmas?...

— "Optimizmas — tai bailumas", — vėl pacitavau Badlerį."

Referatą skaitęs ne bet kas, o dailininkas. Ir ne bet koks dailininkas, bet mąstantis kūrėjas, o ne tapytojas portretistas.

Štai ką jis nusako apie savo darbą:

"Stovėjau atsirėmęs į staktą tarpduryje, ir rūkiau. Buvo pati liepos pradžia, nedrąsus birželio žalumas bren do į rimtą, sodrią vasarą. Visi gyvi ir žali daiktai totumoje atrodė nerealūs, ir virpėjo vidudienio saulėje, tartum nekantriai laukdami, kada gi prasidės didžioji vasaros paslaptis. Jie nesupranto, kad paslaptis yra didelė tik tuo metu, kada ji artėja. O kai ji krenta žmonėms ir daiktams į glėbį, tai visados palieka arba didelį žinojimo džiaugsmą, arba didelį nusivylimą.

Kodėl visa, kas gyva, taip veržiasi žinoti? O gal žinojimas yra pagrindinė būties pasireiškimo forma — ir, vadinasi, tą pušis, tas visom šakelėm susimąstęs vėdrynas, tas akmuo žino, kad jis egzistuoja? Man tatai labai svarbu išsiaiškinti, nes aš norių nupiešti tą akmenį taip, kad pažiūrėję jūs iš karto pasakytumėt: šitas akmuo pažista mane, ir aš jį pažįstu.

Jūs galite pasakyti: piešk taip, kaip matai. Gerai, aš matau akmenį gyvą; jei man tik pavyks, gyvą jį ir nupiešiu. Tačiau tada susitarkime, kad jūs pasipiktinę nesistebėsite, jeigu akmuo juoksis iš jūsų ir jūsų žinojimo. Pirmiausia jis, žinoma, juoksis pats iš savęs, nes negalima juoktis iš kitų, nesijuokiant ir iš savęs tuo pat metu.

Ak, visa tai vieni niekai ir trukdo man dirbti. Iš visos grupės aš vienintelis dar nepristatęs eskizo diplominiam darbui, ir mane po truputį įvairiomis progomis jau pradeda prisiminti. Pabandžiau apmesti drobėje savo nelemtą skaičių triptiką. Pirmoji triptiko dalis vadinosi "Nepažinta begalybė", antroji, centrinė, — "Vienetas" ir trečioji — "Pažinti milijonai". Pirmoje dalyje aš norėjau pavaizduoti begalinį skaičių, t.y. spalvų chaosą, jų kažkokį fantastinį ir nesuprantamą judėjimą, kuriame nėra jokio organizuojančio prado, jokios dominuojančios spalvos. Antros triptiko dalies centre — dvi spalvos: juoda ir balta. Neigdamos viena kitą, jos sukuria vientisą ir organizuojantį elementą, tą pradą, tą vienetą, nuo kurio ir prasideda skaičių žinojimas. Trečioji dalis — tai neįsivaizduojamai spalvingas ir judantis spektras, turis judėjimo priežastį ir tikslą, kuris pasireiškia įvairiausiomis skaičių, t. y. spalvų kombinacijomis. Organizuojantis pradas čia buvo žinojimas, tas baltos ir juodos spalvos vienetas, kuris perveria neaprėpiamą spalvų spektrą, kaip sąmonę pirmoji mintis. Gal būt, jūsų pažinimo tikslas yra "dukart du — keturi" ir baigiasi štai šita spalvų suma, nuo kurios vėlgi gal tik prasideda kito žmogaus pažinimas. Taigi paveikslas turėjo būti visuotinis.

Aš ilgai vargau, kol man pavyko pagaliau spalvomis išreikšti judėjimą, ritmą. Tačiau iškart susidūriau su kita nenugalima kliutimi: man stigo erdvės. Aš vis didinau ir didinau paveikslo apimtį, kol pagaliau supratau, kad begalinio niekados neįsprausiu į jokius rėmus. Tada aš ir padėjau teptuką.

(Tęsinys 10-am psl.)

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių šalstumų.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Avenue
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

TAUPYKITE $ $ $ — MOTERIŠKOS MEDŽIAGOS
Dėmesio: Šeimininkės, pirkite tiesiog iš gamintojo. 60 inchų visiems žiemų moderniškų moteriškų medžiagų nuo $2.25 už jardą, pašto išlaidos apmokamos. Jei norite veltui gauti pavyzdžių rašykite: Dept. A. F. N.
DORMAN MILLS
Parsons, West Virginia

Anglų Kalbos pamokos
K. GINEITIS
3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill
Telefonas: VIctory 2-0105
Duoda prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios
VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

ARTHRITIS
Pagaliau rasta nauja priemonė gydyti ARTHRITIS, SCIATICA, BURSITIS ir sumažinti jų sukeltus skausmus.
THERAPIN
Garantuojame gerą veikimą arba grąžinsime jums pinigus. Jei jūs negalite jų gauti artimiausioje vaistinėje, tai atsiųskite mums $6.00 ir gausite 100 nuostabiai veikiančių tablečių ir aprašymą.
Therapin Pharmaceuticals,
STRATHMORE & BERKELEY,
Baltimore 9, Md.
Dept. T. F. L.

INVESTUOKITE DAR ŠIANDIEN
ir tuojau galėsite pasitraukti poilsiui, Rio Grande slėny, Texas, kur auginami citrinmedžiai. Gyvensite puikiausiame klimate. Puiki vieta meškeriojimui, medžioklei ir t. t. Grynais ar išsimokėjimui. Rašykite dėl smulkesnių informacijų:
"Citrus Lands of the Rio Grande"
Dept. A. F. N. — R. F. Pool Jr.
Box 455 McAllen, Texas.

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuošti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRospect 8-9210

BIRMINGHAM PLUMBING
Plumbing & Heating Contractors
Residential — Commercial — Institutional.
Licensed — Bonded — Insured
All work guaranteed.
Prompt courteous service.
7258 S. Wolcott — WA 5-4599.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
Headquarters for big savings now on all name brand photographic equipment & supplies.
Use our convinient Xmas lay away plan. Complete photo finishing service. Open Mon. & Thurs. eve. till 9 P. M.
3314 W. 63rd St. — PR 6-8990

AIRPORT TOY & HOBBY CENTER
Full Line Grubacher Art Supplies
Tile Kits & Supplies.
GIFTS FOR ANY OCCASION
for children of all ages
Games & Puzzles. — Toys & Hobbies
Open Daily & Sat. 9—6
Mon. & Fri. 9—9
5636 W. 63rd St. — PO 7-5685

A'HERN BIKE CITY
Hundreds of bicycles to choose from
Authorized Schwinn dealer.
New & used.
Sales, service, parts.
GO - KARTS - CUSHMAN SCOOTERS
Use our Xmas lay away plan.
4540 W. 63rd St. — LU 1-4540
7847 Ogden, Lyons, Ill. — HI 7-0653

BETTER COAL
FUEL OIL
Vander Wagen Brothers
4554 W. 63rd Street
POrtsmouth 7-8020

Padėkite man pastatyti paminklą ant Šv. Jono kapo Turkijoje, Ephesus mieste, pagal Monsinjoro Descuffi, Smyrnos Arkivyskupo nurodymus. Rašykite žemiau duodamu adresu ir gausite brošūrą. Dept. A. F. N. Stokite į American Society of Ephesus draugiją, $3.00 nario mokestis, gausite 95 puslapių knygelę apie Šv. Joną.
GEORGE B. QUATMAN,
Box 524, Lima, Ohio.

HARVEY
AUTOMATIC TRANSMISSION SHOP
Taisome automatines transmisijas. Patikriname motorą. Atsukame klapanus. Pilnai sutvarkome stabdžius. Atvykę pas mus paminėkite šį skelbimą.
15307 BROADWAY AVENUE
(153rd at Broadway)
EDison 1-9486 Harvey, Ill.

JAREK PHARMACY
Vitaminai, reikmenys kūdikiams
Ligoninei ir pirmai pagelbai reikmenys.
Greitas receptų išpildymas.
2801 W. 63rd STREET
PR 6-7060.

SU KRĖVE...

(Tęsinys iš 2-ro psl.)

Dėka vaikų vėl mes patekome į kiek geresnę stovyklą, į kurią vežė Amerikos piliečius, o Krėvė su ponia Marija atsidūrė kitoje stovykloje. Bet mes vėl lankėme juos. Jie abu buvo mieli ir draugiški. Ypač nuoširdumas traukte traukė prie jų. Džiaugėmės ta pažintim.

Ir tokiu būdu mes susipažinome: sunkus kelionės vargas ir šaltis prekiniame vagone, prie pravirų (krosnelės kaminas buvo iškištas pro jas) durų, ant grindų sėdint — suartėjome. Ką profesorius tuomet kalbėjo, po 12 metų sunku beatsiminti. Čia teko gyventi dar ilgokai. Buvo kliūčių — kur nebus. Būtume gal dviem savaitėm anksčiau Amerikon atvykę, bet mums skirtas laivas sugedo. Po dviejų savaičių mums paskyrė naują laivą "SS Erne Pyle." Atsimenu buvo pamaldos. Atlikome išpažintį. Pasimeldėme. Balandžio mėn. (1947 m.) 9 d., rytą, kai saulė švietė ir šildė, gamta ankstyvu pavasariu kvėpavo, mūsų ilgas traukinys palengvėle artėjo prie Beremenhafeno uosto. Mūsų akių vyzdžius saldžiai pradžiugino, gražiausiomis pasakų spalvomis nudažė, mėlynu, didelė ir banguojanti jūra. Aš nežinau ar gali būti kas gražesnio, kaip jūra, kuri savy jungia begalinę galybę ir begalinį grožį? Šių dienų ekonomistas dar pridėtų: "Ir begalinę pigaus transporto naudą."

Pagaliau, pagaliau...

Pagaliau mes atsidurėme pajūryje, uoste, o pakrantėje, kaip koks milžinas gražuolis, suposi mūsų metalinis laivas "Erne Pyle". Man jis buvo tikrai gražus. Pagaliau! Pagaliau! Toji džiaugsmo valanda atėjo. Buvo nuleisti laiptai. "Dievo paukšteliai" pajudėjo. Tikrino dokumentus. Jau mes laive! Daugelis mūsų savyje meldėmės. Daugumas mūsų patėkę į šį laivą persižegnojo. Taip mes pradėjome savo kelionę į "Aukso svajonių" šalį. Vis atrodė, jog tai sapnas, ir taip nesinorėjo pabusti.

Laivas - gražuolis didingai pasvyra ant vieno šono, vėliau išsilygina ir vėl svyra į kitą šoną. Supasi. O aplinkui amžinoji jūra. Begalinė ir neišsenkama potencija. Kiti taria, jog — visos gyvybės šaltinis ir lopšys. Ji nesikeičia: ir prieš milijoną metų panašiai atrodė, taip pat bangavo...

Ir šiame laive vėl susitikome su Krėve. Profesorius irgi keistos nuotaikos. Ką jis galvoja — nesako. Jis rūpinasi, kaip toje kelionėje seksis jo žmonai Marijai. Jis bijo, kad ji nesusirgtų. Ji bijanti vandens... Mes gavome sau po kabančią lovą — ir Krėvė, ir aš — visai laivo dugne ir visai arti prie laivo pirmagalio — nosies. Mano žmona su abiem vaikais, sūnum Šarūnu ir duktera Liucija, gavo gerą vietą pačiame laivo viduryje ir nuo denio skaičiuojant pirmame aukšte; kiek atsimenu ponia Krėvienė gavo blogesnę vietą, nes ji neturėjo mažų vaikų.

Žemė besisukdama pasviro į vakarą. Toji diena buvo saulėta. Bet saulė švietė ne tik gamtoj: buvo maža debesų, bet ir tie baltučiai, kaip sniegas, be to, reti ir lengvi, — kaip pūkas. O besileidžianti saulė lyg milžiniškais kardais, ir už deimantą šviesiau žybančiais, nuo pat saulės aukštumų begalybės vis varstė žemę, ją lytėjo ir braižė joje savo planus. Bet į pavakarę saulei didėjant ir besiartinant prie jūros, dangus aprūko ir dengėsi vis daugiau ir daugiau debesų klodais. Tamsėjo. O laivas vis suposi; laive klegėjo daugybė žydų, graikų ir lietuvių. Buvo, aišku, daug kitų tautų, bet lietuviai, kaip ir žydai, vis susimetę krūvon tarėsi, klegėjo,

(Bus daugiau)

ŽVAIGŽDŽIŲ TARPE

Viena Hollywoodo žvaigždė kitai Hollywoodo žvaigždei:

— Ką tik skambino mano vyras. Sakėsi norįs nuo manęs atsiskirti.

Antroji žvaigždė:

— Ką jam į tai atsakei?

Pirmoji: — Mano advokatas šiuo metu atostogose, stačiai nežinau, ką atsakyti.

APIE MŪSŲ...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Tą jaunosios šviesuolių kartos kalbos blogėjimą sulaikyti, bent sulėtinti turėtų būti lietuvių visuomenės, taip pat pačios tos jaunuomenės uždavinys. Iš jaunimo tarpo daugiau čia galėtų padėti gal atitinkamos jo organizacijos, nes į lietuvybės bei lietuvių kalbos reikalą tik retesnės ir kultūriškai labiau subrendusios bei visuomeninį atsakingumą jaučiančios jaunos asmenybės pačios savaime daugiau tekreipia dėmesio. Tokios organizacijos, kaip ateitininkai, skautai, santariečiai šviesiečiai, turėtų čia matyti vieną svarbesnių savo lietuviškosios veiklos rūpesčių. Taip pat turėtų jaunimas kreipti daugiau dėmesio į savo spaudinių (knygų, periodinių leidinių) kalbą, nes už Lietuvos ribų rašomoji mūsų kalba yra beveik vienintelė ryškesnė mūsų bendrinės, kultūrinės kalbos forma. Autoriai, redaktoriai turėtų stengtis savo raštus leisti sklandžia, gražia bei taisyklinga kalba. Iš tokios ir kiti jaunieji galėtų pasimokyti. Čia pagalbos jaunieji galėtų pagal išgales susilaukti ir iš vyresniųjų, jei tik josios rimčiau pageidautų. Tuo tarpu mūsų akademinis jaunimas tokios pagalbos, rodos, retai tepasigenda.

P. Jonikas

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. tel.: WAlbrook 5-5076

Ofiso tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8 vakarais antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel.: Village 8-6068
1 Madison St., Oak Park, arba
Tel.: PRospect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
Namų tel. OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: HEmlock 4-2324
OFISA VALANDOS:
Pirmad., ketvirt. ir penktadienį nuo 1—4 ir 7—9, antrad. nuo 1—5, treč. ir šeštadieni tiktai susitarus

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos, Chirurgija
2737 W. 71st STREET
Valandos: tik susitarus skambinant GR 6-3409.

Ofiso telef.: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-6244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez. RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1—3 ir 6—8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1—4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1—4 popiet ir 6—8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: POrtsmouth 7-6000
Rezid. telef.: GArdens 3-7278

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juška
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10—12 ir 4—7. Treč. ir šeštadienį tik 10—12.

Telef. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12—4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12—3. Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6—9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 W. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9:00—2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896
Rez. telef.: WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND
Savaitės dienomis priėmimo valandos 2—4 ir 6—8 val. vak.
Šeštadieniais 2—5 val. vak.
Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta. Ligonius priima tik susitarus telefonu.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: GIbson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123 nuo 1—6 val. p. p. kasdien, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEISIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Specialai pagalba Kojoms (Arch. Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2650 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PRospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 So. CALIFORNIA, YArds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Ideda netikrą — artificialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja 40 metų. Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave., 2-ras aukštas
YA 7-6616

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10—2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

GRADINSKAS
TAUPYKIT:
duodame S & H
ŽALIUS ŽENKLELIUS (Stamps)
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
PRontier 6-1998
Pardavimas — Taisymas.
Sekmad. uždaryta

Skelbkitės "N-nose"

Apie mūsų jaunųjų šviesuolių kalbą

(Šis straipsnis tilpo "Gimtosios Kalbos" Nr. 2 (12). Autorius mielai sutiko, kad jis būtų perspausdintas Naujienose. — Red.)

Mūsų išeivius svetimuose kraštuose stipriai veikia kitų kalbų įtaka. To veikimo laipsnis, žinoma, įvairuoja: nelygu gyvenamojo krašto įstatymai, visuomenės pažiūra į tautines mažumas, pačių lietuvių didesnis ar mažesnis susibūrimas vienoj vietoj, organizuotumas bei rūpinimasis lietuvybės reikalais ir kt. Šiokiomis sąlygomis jaunoji bei mokslus einančioji karta yra patekusi į dar stipresnę svetimos kalbos įtaką. Tai yra dėl to, kad jaunieji šviesuoliai neturėjo progos eiti mokslo lietuviškoje mokykloje, tad ir susipažinti su atitinkamomis lietuviškomis kultūros bei civilizacijos srities savokomis, terminais bei posakiais.

Tas pasakytina apskritai apie bet kuriuos nelietuviškas mokyklas čėjusius mūsų jaunuolius ar jaunuoles. Čia norėtų bent probėkšmais pakalbėti daugiau apie tuos, kurie čėjo mokslą anglosaksų kraštuose, pirmiausia Amerikoje. Pavyzdžių daugiausia imuosi iš rankraščių. Žinia, ir šiųjų jaunuolių lietuvių kalbos mokėjimas nevienodas: kurie yra išėję dar lietuvišką vidurinę mokyklą (gimnaziją), tie žymiai mažiau tepagauti anglų kalbos įtakos, o kurie vidurinį mokslą gavo jau angliškoje mokykloje, tie yra ir daugiau "suanglėję", jau nekalbant apie tuos, kurie net ir angliškąją pradinę mokyklą yra lankę (o kai kurie ir nuo angliško vaikų darželio pradėję).

Labiausiai svetimoji įtaka įsigauna į žodyną, kaip tai lengvai galima pastebėti iš jaunųjų mūsų šviesuolių raštų bei šnekamosios kalbos. Tiesa, jų apskritai (ypač rašte) vengiama skolintis vien anglų (ar ir vienai kuriai kitai) kalbai priklausančių žodžių. Bet daug lengviau skolinamasi tikrieji ar tariamieji "tarptautiniai žodžiai", nors lietuvių bendrinėje kalboje kai kurie jų ligi šiol ir nebuvo ar beveik nebuvo tam tikrais atvejais vartojami. Matyt, čia galvojama, kad, jei tarptautinių žodžių lietuvių kalboje esama, nėra ko jų vengti ir ieškotis jiems grynų lietuviškų atitikmenų. Todėl tų šviesuolių raštuose dažnai skaitome pvz. ne *bendradarbiauti*, bet *kooperuoti;* pasakytosios mintys ne trumpai *pakartojamos*, bet *rekapituliuojamos;* poetas aprašo ne savo *įspūdžius*, bet *impresijas;* dabar atliekami ne erdvės *tyrimai (tyrinėjimai)*, bet *eksploracijos*, ir t.t. Pradėjus šios rūšies žodžius imtis iš anglų kalbos, neretai nepastebima, kad lietuvių bendrinėje kalboje kai kurie jų nebuvo tokia tyliimi ir vartojami. Pvz. politikos *motyvacijos* (motyvai), nutarimo *formulacijos* (formulavimai) ir kt.

Tuo svetimu keliu einant, lengva pasiduoti ir svetimam kalbiniam mąstymui ir imti tuos vad. tarptautinius žodžius vartoti ir tokia reikšme, kuria mūsuose jie nebuvo vartojami (pvz. *novelė* vietoj *romanas)*.

Nors, kaip minėta, jaunimas apskritai ir vengia vartoti "grynai angliškus" žodžius, tačiau, ieškantis jiems lietuviškųjų atitikmenų, pastariesiems kartais suteikiama jau angliškoji reikšmė. Štai kartą, susitikęs lietuvi studentą, studijuojantį viename Chicagos universitete, klausiu, kaip sekasi. "Tai turiu daug darbo, šį mėnesį turiu parašyti du *popierius*", — atsako. Čia *popierius*, žinoma, tėra angliškojo akademiniu termino *paper* "rašinys, referatas" aklas vertimas. Mūsuose *popierius* bendrinėje kalboje šios reikšmės neturėjo. Tos rūšies vertimo skolinys yra ir studentų bei mokinių (tiesa, Amerikoje ir pastarieji yra *studentai*) vartojama *klasė* (ang. class): Po *klasės* (pamokos) žygiavome namo; aš dabar turiu *klasę* (paskaitą, pamoką). Arba: O kai prasidės *mokykla* (mokslas, ang. school), tada gyvensim.

Įpratimas į anglų kalbą ir nepakankamas savosios ypatybių pažinimas nevieną šių jaunuolių veda į lietuviškųjų lyčių keitimą bei darkymą, vergiškai pasekus svetimąja forma. Dėl tos priežasties įpratusieji į anglų kalbą, kurioje, kaip žinoma, žymiai rečiau tevartojami priešdėliniai veiksmažodžiai negu lietuvių kalboje, ima vartoti bepriešdėlius ir lietuvių kalbos veiksmažodžius, kurie aiškiai darko mintį. Plg. kad ir šiuos jauno novelės autoriaus posakius:

— Tvarkoj, — *sakiau* (vietoj: *atsakiau*), — aš nuvažiuosiu. Ir tada *žinojau* (supratau, pastebėjau, kad mes su Vladžiu tikrai nebepabėgsime.

Kita ryškesnė sritis, kur jaunųjų inteligentų kalboje reiškiasi svetimoji įtaka, svetimas mąstymas, yra posakiai, sintaksė. Štai angliškąją mokyklą čėjęs jaunas autorius rašo pagal mažai teperdirbtą angliškąją modelį: Buvau *impresuotas* ir *ja* (plg. ang. I was impressed by her, too). Čia jis tenorėjo pasakyti, kad ir ji (mergaitė) jam patiko, arba, daugiau laikraštiniu stilium, *padarė jam įspūdžio*. O tas pats autorius kitoj vietoj ir taip moka pasakyti:

Paprašiau jo mašinos, ir jis *be daug klausimų* numetė man raktus.

Neturint aiškesnio lietuviškų posakių pajautimo, ypač mokslinėje ar publicistinėje prozoje pasitaiko ne tik bespalvių, bet ir gerokai nelietuviškomis žodžių samplaikomis iškaišytų posakių. Ir tokių posakių randame ne tiktai angliškąją, bet ir kitokią nelietuviškąją mokyklą čėjusiųjų tarpe. Štai kad ir šioks tos rūšies mano pažymėtas sakinys:

Ir būtent, humanistinis kultūros idealas yra jam nieko kitu, kaip išlaikymu civilizacijos jos raidoje kuo platesnės savisąmonės po racijonalizmo prioritetu.

Svetimoji įtaka reiškiasi ir rašyboje. Štai čėjusieji angliškąją mokyklą, net ir tie, kurie yra ragavę ir lietuviškosios šeštadieninės mokykklos, paprastai neberašo kablelio prieš šalutinius sakinius, jungiamus jungtuku, bet vėl rašo kablelį prieš trečiąją vad. sutaptinio sakinio dalį, prasidedančią jungtuku *ir*. Žinoma, netrūksta ir kitokių rašybos klaidų. Pavyzdžiui;

Tačiau tai nereiškia jog ji negali turėti skolinių kurie ją praturtina. (Kyla reikalas) sudaryti bendrinę tartį, rašybą, ir apibrėžti norminės lytis kurios tinka bendrinei kalbai.

Taip pat spauzdinama nemaža knygų apimančių įvaires srytis.

Ir juo toliau, tuo mūsų jaunosios mokytinių kartos kalba blogėja, svetimosios įtakos užgožiama. Ji eina, žargonėjimo keliu. Blogėja, žinoma, ir tartis, kurios čia šiuo tarpu ir neliečiu.

Šituo kalbos blogėjimu tenka susirūpinti, nors kai kas gal ir nemato ar nenori matyti čia ko blogo. O iš tikrųjų čia esama dvejopo blogio. Viena, anokia kalba rodo kalbinės kultūros smukimą. Ir dar blogiau: tokios kalbos atstovai, kaip tai patvirtina ir istorija, apskritai nepajėgia sėkmingai prisidėti prie gimtosios kalbos žodžiu reiškiamos kūrybos. Antra, tokie atstovai neišvengiamai tolsta nuo savosios kalbinės, tuo pačiu iki tam tikro laipsnio ir tautinės bendruomenės. Tokį teigimą paremia ir kalbininkų J. L. Weisgerbėrio (Vokietijoje) ir B. L. Whorfo (JAV) teorijos, kurios rodo, kad kiekviena kalba turi savotiškas priemones, kuriomis išorinis bei išvidinis pasaulis kiekvienos savičkai persidirbamas į dvasinį turtą, apskritai bendrą visiems kurios kalbinės bendruomenės nariams. Kitaip sakant, kiekviena kalba jos bendruomenės nariams yra bendra, visuomeninė pažinimo forma, tam tikru būdu subendrinanti jos narių dvasinę sandarą, jų mąstymą, net iš dalies jausmą ir valią. Nors tiedvi teorijos gal dar reikalingos tolimesnių studijų, bet ir ligšioliniai įųdviejų duomenys neabejotinai rodo daug tiesos. Su jomis susipažinti pravertėtų ir mūsų jaunimui, ypač tiems, kurie sakosi reikalaują iš vyresniųjų įrodymų, ne pamokymų.

(Tąsa 8-tam psl.)

Donald Petkus — Anthony Petkus
A. PETKUS & SŪNUS
NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
(Maplewood gatvės kampas)
GRovehill 6-2345 — TOwnhall 3-2108
Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų graziom koplyčiom, yra nuo $375.00; $430.00; $595.00; $650.00; $695.00; $750.00; $875.00; $895.00; $945.00; $975.00; $900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.
GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS
Mašinoms pastatyti aikštė.
Lietuviams teikiam šios rūšies patarnavimus 30 metų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Jau dabar siųskite KALĖDOMS!
DĖL GARANTUOTO PRISTATYMO KREIPKITĖS Į
CENTRAL PARCEL SERVICE
PAGRINDINĖ ĮSTAIGA:
220 South State Street
Tel.: WA 2-9354
NAUJAS SKYRIUS:
2618 West 63rd Street
Tel.: WA 5-2466
Atvykite ir apžiūrėkite mūsų gausų pasirinkimą prekių dovanoms.
PER 15 METŲ PRISTATOME SIUNTINIUS Į LIETUVĄ — VISADA LAIKU!

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

4 METAI NR. 33 (148)

VYTAUTAS KAVOLIS

NERAMUMO PRINCIPAS

VI

Mūsų nepatenkina ideologinis doktriniškumas, ir mums nepakanka naivaus geraširdiškumo. Turime ilgesį būti žmogumi, žinančiu, ką tai reiškia — būti žmogumi. Ir šis ilgesys yra mums bendras. Noriu čia atskirti tris jo aspektus.

1. Pradiniu žmogiškumo pagrindu laikau žmogui natūralų sąžinės, sąmonės ir vaizduotės neramumą. Šis neramumas yra lėta ugnis, deginanti pasitenkinimo savimi medėną, kad vidinio laužo blyksterėjimuose išryškėtų gilesni ir vertingesni įsipareigojimai.

Ne ideologinių tikslų bendrumas mus jungia, bet mūsų pasaulėžiūrinis nuoširdumas. Esame atviri galimybei, kad gali būti gilesnių ir vertingesnių įsipareigojimų, negu tie, kuriuos jau esame padarę.

Aš visada gerbsiu savo įsipareigojimus, kuriuos esu praeityje padaręs, nes dariau juos laisvai, įsipareigojau savo tikėjimu: ne patrauktas populiarausa prietaro, ne pasiduodamas saugumą žadančiai tradicijai, ne jausdamas reikalo, žūt ar būt, ką nors garbinti. Negalima tokio įsipareigojimo, kurį esi laisvai padaręs, atsisakyti, nes tuo sunaikintum pats save; negalima nustoti savo įsipareigojimų gerbus ir buvus jiems ištikimu; bet galima pajusti reikalas žengti tolimesnį žingsnį į nežinomybę ir priimti dar gilesnį ir vertingesnį įsipareigojimą.

Šis atvirumas vis gilesnių ir vertingesnių įsipareigojimų galimybei skiria santarietį nuo standartinės ideologinės organizacijos žmogaus. Aš galiu, likdamas ištikimas savo sąjūdžio įsipareigojimams, priimti įsipareigojimus, kurie man bus dar gilesni ir vertingesni; mūsų sąjūdžio dvasios struktūra tai leidžia. Bet ateitininkas iš esmės nustotų būti ateitininku, jeigu jisai priimtų įsipareigojimą, kurį jis laikytų vertingesniu už jo ideologijos esminius principus. Mes sujungiam ištikimybės ir laisvės sąvokas; doktrininkai jas pastato priešingybėmis viena kitai.

Ir todėl, man atrodo, ateitininkas yra daugiausia žmogus, kai jis mažiausiai ateitininkas: kai jis nusižengia neišvengiamai kiekvienos *doktrinos* brutalumui. Bet santarietis, kokį jį įsivaizduoju, yra labiausiai — ir kartu skaudžiausiai — žmogus, kai jis labiausiai ištikimas santarietiškam *požiūriui:* būti nenuraminamų savo sąžinės, sąmonės ir vaizduotės tiesų ieškotoju.

2. Ši sąžinės, sąmonės ir vaizduotės neramumą laikau vieninteliu galimu pagrindu *nuoširdžiai komunikacijai* tarp žmonių. Negalima — ir nėra prasmės komunikuoti su komunistu, nes iš anksto žinai, ką jis pasakys ir ką kitas komunistas atkartos. Bet nėra šiuo atžvilgiu esminio skirtumo tarp komunisto ir mūsiškių ideologinių doktrinierių (yra kitais atžvilgiais esminių skirtumų, bet ne šituo), nes ir per mūsiškius doktrinierius kalba sistema ir, pažįstant sistemą, nebegalima nieko individualaus iš žmogaus išgirsti.

Kai žmogus yra ideologinės sistemos reiškėjas, nėra kas pasakyti iš žmogaus žmogui. Kas ideologijoje suranda saugumą, neturi kitam nieko kita pasakyti, kaip tik tai, kad jis yra suradęs saugumą — ir nustojęs būti kitų žmogiškumą angažuojančiu žmogumi. Kai bendra ideologija žmones jungia, tarp jų tėra formalus ryšys: bendras lojalumas sistemai, kuri visiems lygiai nuobodi. (Dėl to visi lygiai banaliai apie ją ir kalba). Bet kai ideologijos yra neatplėšiamos nuo kraujo ir kaulų, kai kiekvienas savo ideologijoje išreiškia savo tiesą ir žmogiškąją substanciją, tada individus jungia esminis ryšys: noras pasidalinti vienkartiniu savo egzistencijos turiniu, geismas prabilti savito ieškojimo ir vidinės įtampos balsu. Ir tada neišdrįsti nekalbėti, nes tas, kuris gali išgirsti, yra "tikrasis mano brolis" (Henrikas Nagys).

Ir juo mažiau užuolaidų paliekama, už kurių paslėpti tikrąjį save, juo reikšmingesnis darosi žmogus. Bet saugumą duodančios ideologinės sistemos tuo ir patrauklios, kad jos žmogui pasiūlo imponuojančias užuolaidas, už kurių būtų galima pasislėpti; jos yra "intelektualinis etiketas", ir tuo jos menkina jas naudojančio žmogaus asmeninį reikšmingumą kitam žmogui. Tačiau kas menkina žmogaus reikšmingumą, tas naikina pačios egzistencijos reikšmę. Saugumą duodančios ideologijos yra, žmogaus požiūriu, nihilistiškos, ir tokiomis ideologijomis snabėjojimas gali būti meilės — t. y. žmogui reikšmės geismo — žygis. (Pabrėžiu: gali būti, nes abejojimas ideologijomis, tur būt, empirinėje tikrovėje dažniau kyla iš dvasinio tingumo jas persvarstyti, negu iš veržimosi į *neužmirštamo žmogaus* koncepciją, prieš kurią nublunka ideologijų teikiama palaima).

3. Iš noro komunikuoti, kurį visu aštrumu gali pajusti tiktai individualistas, nes tik jis turi ką pasakyti, kyla tretysis žmogiškumo aspektas: ilgesys savo pergyvenimui duoti išliekantį vardą ir veidą, *suformuoti ir istorijai palikti savo kultūrinį identitetą.* Vargu ar bet kuri kita akademinė grupė yra taip nuoširdžiai ieškojusi ryšio su tais rašytojais, kurie kalba tiesiog iš dabartinio žmogaus pergyvenimų, kaip Santara. Mus dėl šių pastangų kaltino kultūriniu snobizmu ir noru savo tarpe turėti geriausiuosius. Mes (manau) turime savo tarpe geriausiuosius; bet tikrasis jų ieškojimo motyvas buvo ilgesys turėti ryšį su kūrėjais, kurie mūsų generacijai yra *dvasiškai aktualūs,* kurie išreiškia generacijai — mums, neturintiems formuojančios galios — gerai pažįstamus pergyvenimus ir tuo iš šių pergyvenimų išsunkia kultūrinį indentitetą, kuris yra ir mūsų indentitetas; ir taip suteikia mūsų generacijai vardą ir veidą.

Ir čia, šiame santykyje su generacijos indentiteto reiškėjais, yra viena konkreti darbų sritis — leidžiant svarbias knygas, remiant gyvą teatrą, rengiant reikšmingas parodas — kiekvienam ir kiekvienai, kurie nebijo rūsčioje kasdienio darbo realybėje nusilaužti dažnu atveju pernelyg jau į save riestus nagus.

Kiekvienas gali įsijungti į savo kartos identiteto ieškojimo darbą, — kiekvienas, kuriame gyvas troškimas nelikti *nebyliu atsitiktinumu* dėsningosios natūralinės propagacijos eigoje, bet būti žmogumi, dalyvavusiu žmogaus dvasios atsiskleidimo vyksme, padėjusiu jai atsiskleisti, davusiu žmogiškajai bendruomenei savąją dovaną, — didelę ar mažą, bet neužmirštamą, kaip neužmirštami yra draugai, su kuriais dalintasi ne vien džiaugsmo momentais, bet ir giliu bendro darbo rūpesčiu.

Ne vyne teisybė, kaip teigė romėnai, bet darbe: darbu žmogus išbando save, ar jis yra, ar tik žmogų vaidina. Kas nedirba, to visi rūpesčiai yra pretenzingas melas, ir to patsai žmogiškumas viena apgavystė. Tiktai bendro, iš tikėjimo vykdomo, darbo ryšys yra nesugriaunamas, nes tik darbe iš įsitikinimo, sunkiame ir nedėkingame, žmogus palieka visą save.

(Ir — šiandien pridursiu — skausme, su kuriuo atsisveikinami ištikimi bendro darbo draugai. Skausme, kuris tikresnis už daugelį gilios analizės žodžių, ir kuris yra absoliučiai nesuabejotinas liudijimas, kad žmogus, kuris ištikimai ieško, yra iš tiesų visa amžinybe daugiau už pačią elegantiškiausią ideologinę sistemą. Kas yra verkęs sugriuvusių sistemų architektonikos?).

VII

Šiandien jau daugelis jaunojoje kartoje nebėra pajėgūs ramiam savimi pasitenkinimui. Prieš juos tėra klausimas: ar būti vien nepatenkintais, kaip yra visų amžių ir išsilavinimų delinkventai, ar abejojimą nugalėti (kad ir neaiškiu) tikėjimo apsisprendimu ir būti kūrybiškai nepatenkintais, save pajuntant kovotojais už — kiekvienam skirtingas, bet, galutinėje išvadoje, visiems bendros — žmogiškosios vizijos realizavimą?

Mes atstovaujame kūrybinio nepasitenkinimo principą. Jeigu esame kuo nusikaltę, tai tuo, kad nebuvome pakankamai nepatenkinti; ir ypač, kad neatskleidėme visiems mūsų tarpe esantiems (ir šalia mūsų pasilikusiems) esminio ryšio tarp nepasitenkinimo ir darbo, per kurį žmogystos išauga į žmones.

Mes — kalbu čia apie Santarą — esame reikalingi tam, kad būtų, kas šį kūrybinio nepasitenkinimo principą viešai ir su aistra atstovauja, kas jį mums patiems nuolat primena. Esame reikalingi, kad turėtume su kuo dalintis savo ilgesiu, kad turėtume su kuo komunikuoti, ir su kuo drauge dirbti savojo identiteto kūryboje. Esame reikalingi bičiulių, su kuriais būtų galima rizikuoti būti žmonėmis. Niekas nėra taip reikalingas gero kolektyvo, kaip jo reikalingas tikras individualistas. Ne žmonių individualizmas mus skiria, bet žmogystų tuštybė, kurios — prisipažinkime — esame dažname žingsnyje supami. Individualizmas gimdo žmogaus ilgesį, nes turima tiek daug jam pasakyti ir tikimasi tiek daug iš jo išgirsti, nes reikalingas kitas žmogus, kad buvus daugiau žmogumi, negu savyje esama. Bet visi, kas tik turi žmogišką liežuvį, sakosi esą žmonės: ir atskirti tuos, kurie visuomenę mulkina, nuo tų, kurie sako žmogui tiesą, tėra vienas išbandymas — pasverti laisvus sąžinės, sąmonės ir vaizduotės įsipareigojimus realizuojančio darbo prakaitą.

(Užbaiga)

U-HAUL FOR SMART MOVERS
• Hitch Furnished • Cargo Insurance • Guaranteed Tires
• Free Moving Booklet
All kinds of trailers for all kinds of moves
Now is the time to have your car a complete check up before the cold weather comes around — tune-up plus complete mechanical repairs etc.
RANDAL'S CITIES SERVICE
4355 West 31st Street LA 3-9654

Mūsų Žingsniai

Darbai ir žygiai

Šį šeštadienį Chicagoje, Jaunimo Centro patalpose, įvyksta pianisto *Andriaus Kuprevičiaus* rečitalis, rengiamas Santaros - Šviesos Federacijos. Rečitalio pradžia 8 val. vakare. Muziką vertinančioji visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

Antano Škėmos minėjimas, kurio metu prisiminti kartu žuvę Juditą Audėnaitė ir Jurgis Jaks-Tyris, praėjusį sekmadienį buvo surengtas Detroito Studentų Santaros, talkininkaujant Lietuvių Kultūros Klubui. Detroito visuomenė, susirinkusi daugiau nei dviejų šimtų būriu, Antanui Škėmai suteikė deramą tributą. (Pastebėtina, kad Z. Arlauskaitės - Mikšienės teatrinė grupė specialiai šiam minėjimui pastatė Antano Škėmos "Vieną vakarą"). Platesnis aprašymas bus kitą savaitę.

Į Clevelandą Antano Škėmos minėjimui lapkričio 11-12 savaitgalį atvyksta dr. Henrikas Nagys.

Chicagoje Juditos Audėnaitės, Jurgio Jaks-Tyrio ir Antano Škėmos tragiško žuvimo minėjimas - akademija rengiama gruodžio 2 d., šeštadienį, 8 val. vakare Jaunimo Centre.

Muzikos ir žodžio vakaras, skirtas rugsėjo 11 dienos nelaimėje žuvusiems draugams — J. Audėnaitei, J. Jaks-Tyriui ir A. Škėmai, — rengiamas New Yorke gruodžio 16 dieną. Jis bus Carnegie Endowment patalpose, Manhattan.

Valdas Adamkavičius pakviestas naujosios Lietuvių Bendruomenės Amerikos krašto valdybos vicepirmininku, o Algimantas Kėželis — nariu teisės ir socialiniams reikalams.

Detroito Studentų Sąjungos skyriaus valdybon išrinkti: pirm. Vytas Rugienis (ASS), vicepirm. Vitalis Šeputa (Santara), sekretorė Bronė Badikonytė (Santara), iždininkas Rimgaudas Švoba (Santara), narė Jurina Smagūriauskaitė (Ateitis). Revizijos komisijon išrinkti: Donatas Lišauskas ir Mindaugas Petrulionis, abu santariečiai, ir Gintarė Šileikaitė, akademikė skautė. Lituanus reikalais rūpintis įpareigotas Vytautas Petrusevičius (Ateitis).

Lapkričio 17 d. Detroito Santara rengia viešą susirinkimą — Maironio minėjimą. Paskaitą skaitys Dana Zaicaitė, ir bus trumpa meninė programa.

New Yorko studentai santariečiai spalio 27 d. buvo susirinkę pp. Švipų rūsyje. Ten suėję susipažino su lietuvybės prasmės studija — Juozo Girniaus Tauta ir tautinė ištikimybė, apie kurią įvadinių pastabų padarė L. Sabaliūnas; išklausė buvusio pirmininko J. Mačiūno atliktų darbų apyskaitos ir sėkmingai susilikvidavusio skyriaus iždo priežasčių nurodymo; nusipirko šešetą Jono Meko "Gėlių kalbėjimo" knygų; ir išsirinko naują valdžią. Kiti metai liko patikėti A. Butaitei, K. Gobužui, J. Mačiūnui, L. Vakselytei ir L. Vasiliauskaitei. Mūsų žiniomis, vidinės kovos dėl pareigų pasiskirstymo tebevyksta.

"Žvilgsnių" naujoji redakcija sudaryta Clevelande. Danguolė Bartuškaitė bus redaktorė, o į jos kolektyvą įeina Raimundas Kudukis ir dr. Algis Matulionis.

Ramojus Vaitys skaitė paskaitą apie "Žemės ir metafizikos mokslą Viduramžiuose" Chicagos Lietuvių Studentų Sąjungos skyriaus susirinkime spalio 27 d.

tos ir sėkmingai susilikvidavusio skyriaus iždo priežasčių nurodymo; nusipirko šešetą Jono Meko "Gėlių kalbėjimo" knygų; ir išsirinko naują valdžią. Kiti metai liko patikėti A. Butaitei, K. Gobužui, J. Mačiūnui, L. Vakselytei ir L. Vasiliauskaitei. Mūsų žiniomis, vidinės kovos dėl pareigų pasiskirstymo tebevyksta.

"Žvilgsnių" naujoji redakcija sudaryta Clevelande. Danguolė Bartuškaitė bus redaktorė, o į jos kolektyvą įeina Raimundas Kudukis ir dr. Algis Matulionis.

Ramojus Vaitys skaitė paskaitą apie "Žemės ir metafizikos mokslą Viduramžiuose" Chicagos Lietuvių Studentų Sąjungos skyriaus susirinkime spalio 27 d.

SIUNTINIAI
Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).
Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvamas mašinas ir kt.
Viskas žymiai nupigintomis kainomis
Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

BENRUS, BULOVA, ELGIN, LONGINES
ir kitos brangenybės su didele nuolaida.
Deimantai, auskarai, gražios apyrankės, gintarai, rankiniai laikrodėliai, budilnikai (žadintuvai). Perlai, 14 kt. aukso kryželiai. Kašės, servizai, prosai, toasteriai.
LIETUVIŠKI REKORDAI IR ALBUMAI.
Kaldros, blanketai, pagalvės.
BUDRIK
FURNITURE
3241 So. HALSTED ST.
CAlumet 5-7237
Atdara pirmadienių ir ketvirtadienių vakarais iki 9 val. Sekmadieniais 11-5 val.

Budriko radijo programos sekmadieniais iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 val. po pietų.

NAUJIENOSE GALI RAŠYTI KIEKVIENAS IR APIE VISKĄ

NELAUKITE-
RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5206
Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

AR JAUČIATĖS NUVARGĘ, NETEKĘ JĖGŲ, NERVUOTI?
Ar jaučiatės pasenę būdami 40, 50, 60?
JEI TAIP — TAI KVAILYSTĖ!
50 TABLETS STANDARDS APPROVED GERIATRIC FORMULA
ONE TABLET DAILY AS A DIETARY SUPPLEMENT FOR ADULTS
Ta senatvės savijauta gali būti pašalinta vartojant kasdien po 1 tabl. sudarytos iš 11 vitaminų ir 9 mineralų.
Tos tabletės apsaugos jus šią žiemą nuo įvairių susirgimų ir pašalins nuovargio jausmą, nervuotumą bei perdidelį jautrumą. Jums tikriausiai trūksta vitaminų!
Nusipirkite dar šiandien bonkutę $2.75 vertės už $1.00
Specialiai išbandymui gausite 30 tablečių.
Vartokite kasdien šiuos stipriai veikiančius vitaminus.
Atsiųskite $1.00 šiuo adresu:
STANDARD RESEARCH PRODUCTS INC.
Dept. L. P. O. Box 335 — Wilmette, Illinois

NETRUKUS IŠEIS
Juozo Liūdžiaus Raštai
Jie baigiami įrišti. Tuo tarpu galima gauti
PETRONĖLĖS LIŪDŽIUVIENĖS
ATSIMINIMUS APIE JUOZĄ LIŪDŽIŲ
88 puslapiai. Kaina $1.00. Knygelę galima gauti Naujienose arba pasiuntus vieną dolerį tokiu adresu:
"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

NAUMĖ LIŪNAITĖ
MIELI LIETUVIAI!
Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasenę, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".
Mes norime atvykti į Jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Žvyrynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių Šventės" apeigas.
Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi $5.00, dabar tik $3.00. Prisiųsdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.
Iki mielo pasimatymo,
NAUMĖ LIŪNAITĖ.

SKELBKITĖS NAUJIENOSE